

Poročilo o gospodarskem stanju Slovenije v letu 2024

Gospodarsko stanje in naložbena klima

Rezultati 21. raziskave Slovensko-nemške gospodarske zbornice

Kazalo

Nemško-slovenski gospodarski odnosi.....	3
Slovenija povečuje priljubljenost in je proglašena za najboljšo poslovno lokacijo v srednji in vzhodni Evropi	5
Pregled rezultatov	6
I. Gospodarsko stanje in pričakovanja	7
Gospodarski razvoj in obeti	7
Položaj in pričakovanja podjetij	8
II. Lokacijski pogoji	11
III. Načrti za naložbe in zaposlovanje.....	15
IV. Privlačnost Slovenije v primerjavi z državami srednje in vzhodne Evrope	19
1. Ocena gospodarskega tveganja	19
2. Trg dela.....	20
3. Politično in gospodarsko okolje.....	23
4. Operativno okolje	24
SWOT-analiza: Primerjava z državami srednje in vzhodne Evrope.....	30
Vpliv zaostrenih razmer na energetske trge.....	31
IZJAVA.....	33
O RAZISKAVI	34
Rezultati raziskave	35

Nemško-slovenski gospodarski odnosi

Nemško-slovenski gospodarski odnosi so stabilni in dobri. Kljub temu je po statističnih podatkih (SURS, 2023) obseg blagovne menjave leta 2023 zabeležil rahel upad, in sicer za 2,77%. Primerljivo zmanjšanje je bilo nazadnje zabeleženo leta 2020 med pandemijo koronavirusa.¹

Po podatkih urada SURS je nemško-slovenska blagovna menjava leta 2023 znašala **14,4 mrd. EUR**², pri čemer:

- uvoz iz Nemčije obsega **7 mrd. EUR**,
- izvoz v Nemčijo pa obsega **7,4 mrd. EUR**.

Trgovinski presežek Slovenije z Nemčijo je leta 2023 znašal 0,4 mrd. EUR. S tem se je Nemčija v letu 2023 uvrstila na drugo mesto slovenskih trgovinskih partneric, pred njo je le Švica, ki ima zaradi Novartisovega skladišča in distribucijskega centra na Brniku od leta 2022 višjo statistiko zunanje trgovine.

V primerjavi z drugimi evropskimi državami je zunanja trgovina Slovenije v letu 2023 znašala: Švica 24,4 mrd. EUR, Italija 10,6 mrd. EUR, Avstrija 7,2 mrd. EUR, Hrvaška 7,2 mrd. EUR.

13,5 % vsega slovenskega izvoza je leta 2023 šlo v Nemčijo (primerjava: Švica 27,3%, Italija 8,6%, Avstrija 5,7%). Največji delež izvoza predstavljajo vozila (20%), električni stroji in oprema (18%) ter mehanske naprave, kotli in jedrski reaktorji (15%).³

Ob koncu leta 2022 je bila Nemčija četrta največja vlagateljica po deležu tujih neposrednih naložb v Sloveniji. S strani nemških investitorjev je Slovenija prejela 1,8 mrd. EUR oz. 9,1% vseh tujih neposrednih naložb (podatki za leto 2023 še niso dostopni).⁴

¹ Poslovno sodelovanje Slovenije z Nemčijo. Spirit izvozno okno. Vir: <https://www.izvoznookno.si/drzave/nemcija/poslovno-sodelovanje-s-slovenijo/>.

² Izvoz in uvoz po državah, Slovenija, letno. SURS. Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/2490004S.px/table/tableViewLayout2/>.

³ Poslovno sodelovanje Slovenije z Nemčijo. Spirit izvozno okno. Vir: <https://www.izvoznookno.si/drzave/nemcija/poslovno-sodelovanje-s-slovenijo/>.

⁴ Neposredne naložbe 2022. Banka Slovenije. Vir: <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/neposredne-nalozbe-2022.pdf>.

Primerjava tujih neposrednih naložb drugih evropskih držav v Sloveniji: Avstrija 4,6 mrd. EUR, Luksemburg 2,3 mrd. EUR, Švica 2,3 mrd. EUR in Hrvaška 1,8 mrd. EUR.

Pomemben doprinos k dobrim gospodarskim odnosom med državama so tudi pravni akti, ki so nastali v okviru bilateralnega sodelovanja že od leta 1991. Pripomorejo k izboljšanju, razširitvi in poenostavitvi blagovne menjave.

Eden najpomembnejših gospodarskih bilateralnih sporazumov med Slovenijo in Nemčijo je *Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Zvezno republiko Nemčijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja*. Sporazum se uporablja za davke od dohodka in premoženja, ki se uvedejo v imenu države pogodbenice, zvezne dežele ali politične enote ali lokalne oblasti te države, ne glede na način njihove uvedbe. Zajema nemški davek od dohodka (Einkommensteuer), davek od dobička pravnih oseb (Körperschaftsteuer), davek od dohodka iz poslovanja (Gewerbesteuer) in davek od premoženja (Vermögensteuer), vključno z njihovimi dodatki ter davek od dobička pravnih oseb, davek od premoženja in davek od dohodka posameznikov, vključno z mezdami in plačami, dohodkom iz kmetijskih dejavnosti, dohodkom iz poslovanja, kapitalskimi dobički ter dohodkom iz nepremičnin in premičnin (dohodnina).⁵

⁵ Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Zvezno republiko Nemčijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja, 2. člen, UL RS, vir: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-02-0131>.

Slovenija povečuje priljubljenost in je proglašena za najboljšo poslovno lokacijo v srednji in vzhodni Evropi

V sklopu raziskave vsako leto anketiramo direktorje nemških in drugih tujih podjetij v Sloveniji ter jih zaprosimo za oceno gospodarskih razmer, gospodarske politike, operativnega okolja za naložbe v Sloveniji in razmer na trgu dela. Letos je sodelovalo več kot 100 vprašanih.

Turbulence v mednarodnem okolju, ki so jih zaznamovali politični konflikti, inflacijski pritiski in gospodarske krize, so vplivale tudi na stanje gospodarstva v Sloveniji. Skladno s tem se je gospodarska rast v primerjavi s prejšnjim letom znižala in je leta 2023 znašala 1,6% (1,1 odstotne točke nad povprečjem evroobmočja). Hkrati je bil na trgu dela dosežen visok delež zaposlenosti, in sicer znaša stopnja delovne aktivnosti v Sloveniji (za osebe, stare 15 let in več) 56,4%.

Nemčija je daleč najpomembnejša gospodarska partnerica in ena najpomembnejših vlagateljic v Sloveniji z 1,8 mrd. EUR neposrednih tujih naložb (2022). Nemško-slovenska blagovna menjava je leta 2023 znašala 14,4 mrd. EUR, kar predstavlja rahel upad trgovanja za nekaj manj kot 3% v primerjavi s prejšnjim letom. Eden od glavnih razlogov za nazadovanje je bilo manjše povpraševanje iz Nemčije. Nemška gospodarska rast pa je v letu 2023 celo zabeležila negativno vrednost v višini -0,3%.

Slovenija se je izkazala za močno poslovno partnerico za nemške vlagatelje. Čeprav je trg razmeroma majhen, številna nemška podjetja črpajo obsežno strokovno znanje slovenskih podjetij, njihovo inovativno moč, visoko kvalificirane strokovnjake in se tako opirajo na tradicionalno dobro sodelovanje, zlasti v avtomobilskem in industrijskem sektorju.

Država se sooča z izzivom, kako čim bolj izkoristiti svoj potencial za neposredne tuje naložbe in močnejšo gospodarsko rast. Hkrati se podjetja spopadajo z vse večjim pomanjkanjem kvalificirane delovne sile, zlasti v proizvodnem sektorju. Stanje dodatno otežujeta nefleksibilna delovna zakonodaja in razmeroma visoka davčna obremenitev srednjih dohodkov.

Pregled rezultatov

Ključne ugotovitve za leto 2024:

1. Vprašani ocenjujejo trenutne gospodarske razmere kot zadovoljive z rahlo rastočimi pričakovanji.
2. Zanimanje za Slovenijo kot poslovno lokacijo se povečuje – Slovenija se je po oceni vprašanih podjetij uvrstila na prvo mesto držav srednje in vzhodne Evrope.
3. V regionalni primerjavi držav srednje in vzhodne Evrope je Slovenija pridobila na veljavi.
4. Naložbe v raziskave in razvoj so visoke in se povečujejo.
5. Vprašani kot največje izzive Slovenije navajajo razmeroma visoke davčne obremenitve, nepredvidljivost gospodarske politike, boj proti korupciji, neučinkovitost javne uprave, razmeroma visoke stroške dela in pomanjkanje kvalificiranih delavcev.

Čeprav se gospodarske razmere rahlo izboljšujejo, je še vedno čutiti negotovost glede nadaljnega razvoja. Glavni razlogi za to so nepredvidljiva gospodarska politika države, trajajoča energetska kriza in vztrajno visoka inflacija. Polovica vprašanih ostaja pesimistična glede stabilnosti gospodarskega okolja v bodoče, zato bi bilo na tem področju nujno ukrepati.

Naložbe v raziskave in razvoj se iz leta v leto povečujejo. Največ naložb je namenjenih digitalizaciji in avtomatizaciji delovnih procesov. Tudi umetna inteligenca (UI) se je leta 2023 močno razvila in postala nepogrešljiv del delovnega procesa.

Se pa podjetja soočajo tudi z ostalimi izzivi. Negotovost v geopolitičnem okolju predstavlja veliko breme za podjetja. Obenem jim Slovenija kot poslovna lokacija nalaga številne izzive zaradi visokih davčnih obremenitev, toge delovne zakonodaje, nestanovitne in nezanesljive gospodarske politike, korupcije in kriminala ter visokih stroškov dela.

Podjetja kot največja tveganja navajajo pomanjkanje delovne sile, visoke cene energije, naraščajoče stroške dela in davčni sistem.

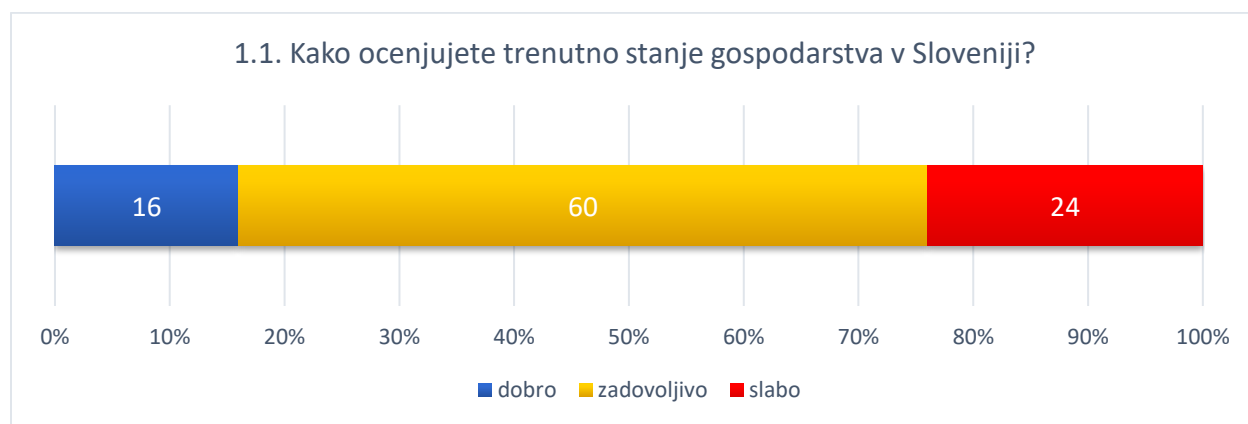
I. Gospodarsko stanje in pričakovanja

Gospodarski razvoj in obeti

Večina anketirancev meni, da so gospodarske razmere kvečjemu zadovoljive

Kljub nemirnim razmeram v mednarodnem okolju je Slovenija v letu 2023 povečala obseg zunanje trgovine: izvoz je znašal 54,9 mrd. EUR, uvoz pa 57 mrd. EUR, kar je več kot leto prej (izvoz +4,4%, uvoz +0,6%).⁶

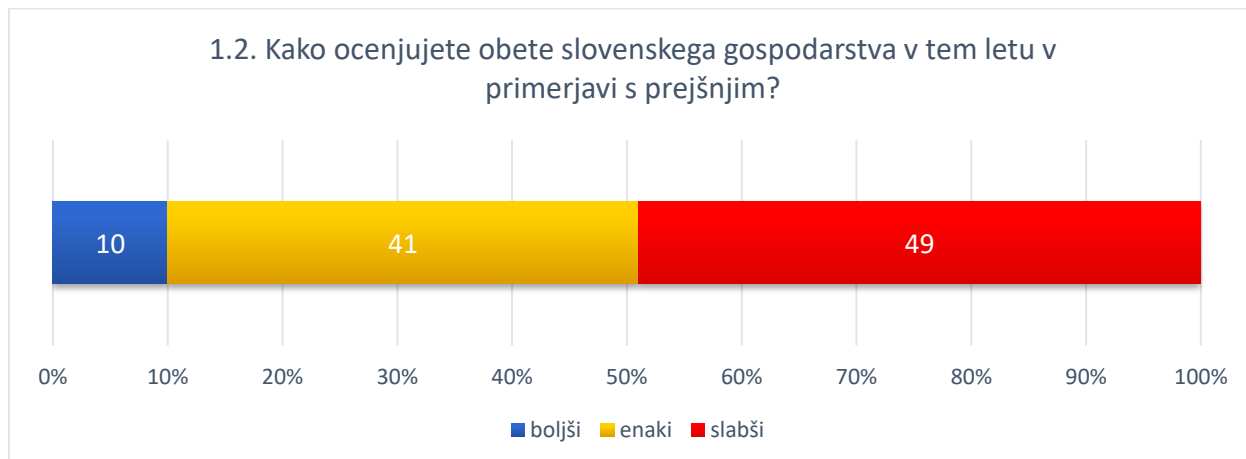
Kljub temu le 16% vprašanih podjetij v Sloveniji meni, da so trenutne gospodarske razmere dobre (glej graf 1). V prejšnjem letu je ta vrednost znašala 26,5%, kar je za več kot deset odstotnih točk višje. 60% vprašanih meni, da so gospodarske razmere zadovoljive (lani 52,9%), skoraj četrtina pa ocenjuje, da so razmere slabe (lani 20,6%).

Graf 1: Ocena trenutnega stanja gospodarstva v Sloveniji

Le 10% podjetij pričakuje, da se bodo gospodarske razmere v Sloveniji letos izboljšale (skoraj 15% v preteklem letu), medtem ko skoraj polovica pričakuje poslabšanje (glej graf 2) – v prejšnjem letu je delež obsegal 57,4%. Iz tega izhaja, da so se razmere do določene mere ustalile.

⁶ Izvoz in uvoz po državah, Slovenija, mesečno, SURS, vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/2490003S.px/table/tableViewLayout2/>.

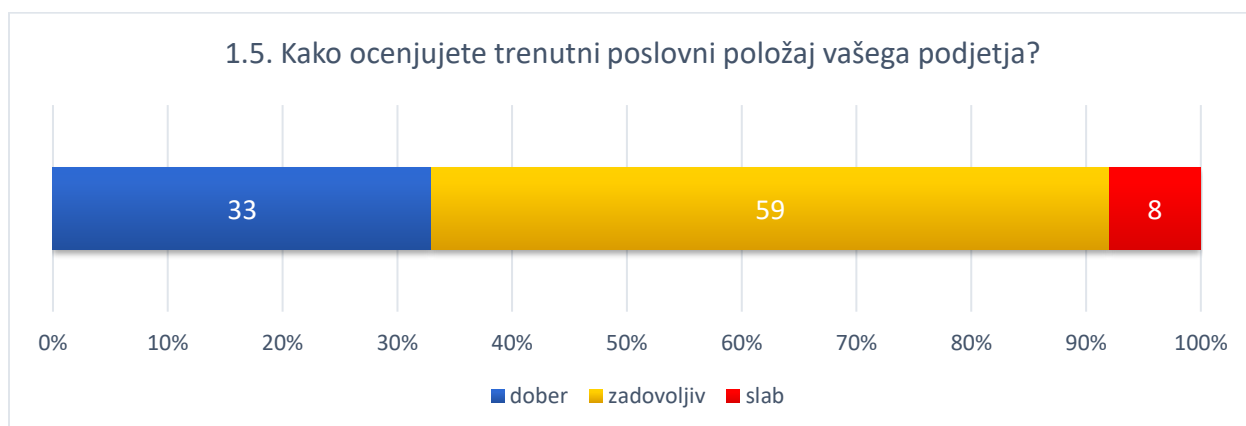

Graf 2: Primerjava stanja gospodarstva v letu 2024 z letom 2023.

Položaj in pričakovanja podjetij

Previdne napovedi za izboljšanje lastnega poslovnega položaja

Opaziti je, da so vprašani svoj poslovni položaj ocenili bolje kot splošni gospodarski položaj. Vendar pa je v primerjavi s prejšnjim letom viden jasen trend upadanja.

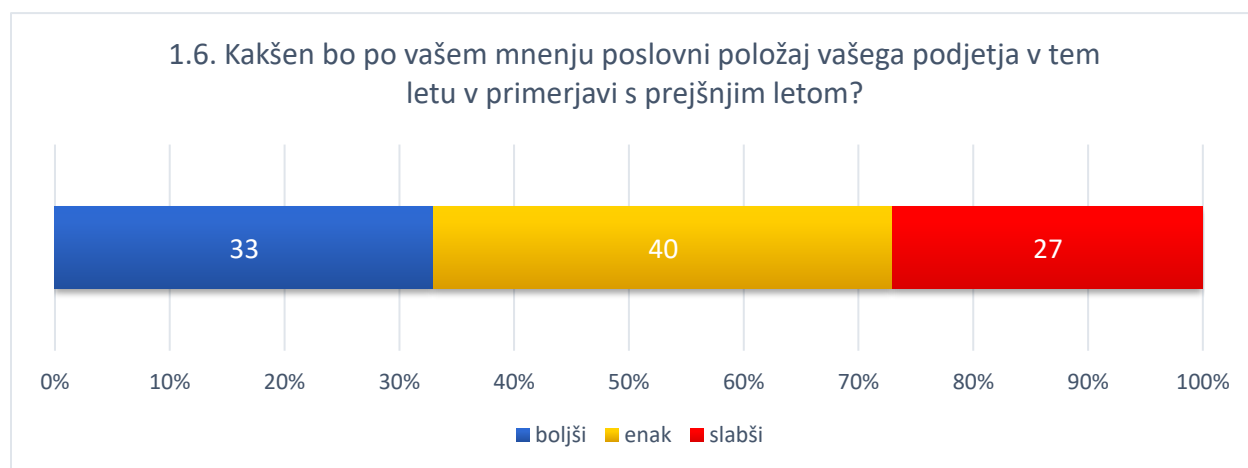

Graf 3: Ocena trenutnega poslovnega položaja

Le tretjina podjetij ocenjuje svoj trenutni poslovni položaj kot dober, v primerjavi s 50% v prejšnjem letu (glej graf 3). 59% vprašanih meni, da je poslovni položaj zadovoljiv, medtem ko jih 8% navaja

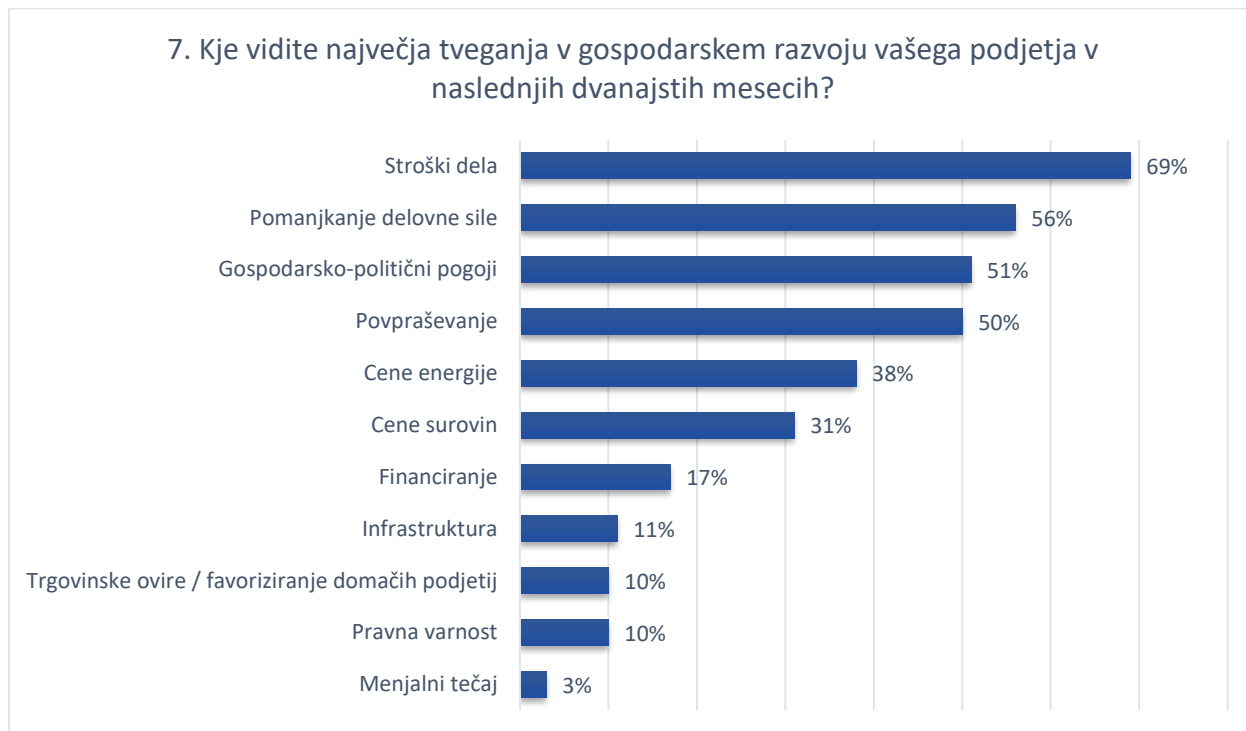
slab poslovni položaj. Nezadovoljstvo se je v primerjavi s prejšnjim letom znatno povečalo, in sicer za dobrih 5 odstotnih točk.

Tretjina vprašanih, torej podoben delež kot lani, pričakuje, da se bo položaj njihovega podjetja izboljšal, medtem ko 27% (29,4% v prejšnjem letu) vprašanih predvideva, da se bo poslabšal (glej graf 4). Kar 40% podjetij pa meni, da bo poslovni položaj leta 2024 ostal nespremenjen.

Graf 4: Ocena razvoja poslovnega položaja

Raziskava je pokazala, da podjetja zaznavajo največja tveganja na področju stroškov dela (69%), pomanjkanja delovne sile (56%), gospodarsko-političnih pogojev (51%) in povpraševanja (50%) (glej graf 5). V primerjavi s prejšnjim letom je presenetljiv upad zaskrbljenosti zaradi cen energije, ki je s prvega zdrsnila na peto mesto (za približno 24 odstotnih točk).

Graf 5: Največja tveganja za gospodarski razvoj v prihodnjem letu

II. Lokacijski pogoji

Podjetja ocenjujejo kakovost lokacije predvsem na podlagi sledečih kriterijev:

1. **Operativno okolje:** npr. stroški dela, infrastruktura, lokalni dobavitelji, plačilna disciplina, pogoji za raziskave in razvoj.
2. **Trg dela:** npr. usposobljenost, produktivnost in motiviranost delovne sile, stroški dela, izobraževalni sistem, razpoložljivost kvalificirane delovne sile.
3. **Gospodarski in politični pogoji:** npr. administracija, davki, pravni sistem, subvencije, transparentnost in predvidljivost.

Raziskava že več let analizira zgoraj navedene kriterije na podlagi okoli 20 lokacijskih dejavnikov. Leta 2024 so bili dodani novi dejavniki – skupno jih je 25 –, saj sta dandanes še posebej pomembni področji digitalizacije in oskrbe z energijo. Zadovoljstvo s posameznimi lokacijskimi dejavniki je bilo tudi letos spodbudno visoko; na nekaterih področjih pa je še veliko prostora za izboljšave (glej graf 6).

Za Slovenijo kot poslovno lokacijo so bile podane naslednje pozitivne ocene:

- Na področju **infrastrukture** so vprašani **promet, transport in logistiko** v večini (55%) ocenili kot prednostni dejavnik lokacije, le 22% pa s tem področjem ni zadovoljnih. Tudi **komunikacija (kakovost omrežij in storitev)** je bila ocenjena pozitivno, in sicer z 68%.
- **Plačilno disciplino** v Sloveniji večina (52%) ocenjuje kot dobro. V primerjavi s prejšnjim letom se je delež izboljšal za približno 7 odstotnih točk. Tretjina podjetij meni, da je plačilna disciplina povprečna, medtem ko le 15% z njo ni zadovoljnih.
- Po podatkih raziskave je v Sloveniji izredno močan lokacijski dejavnik **kakovost in razpoložljivost lokalnih dobaviteljev**. Slovenija je na drugem mestu v primerjavi z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope.⁷ 70% vprašanih pozitivno ocenjuje svoje dobavitelje, skoraj četrtina pa ta dejavnik ocenjuje kot povprečen. V primerjavi s prejšnjim letom se je zadovoljstvo povečalo za skoraj 20 odstotnih točk.

⁷ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

- Visoko je tudi zadovoljstvo s pogoji za **raziskave in razvoj** ter **produktivnostjo in zavzetostjo zaposlenih**. Zgolj 18% podjetij je nezadovoljnih s svojimi zaposlenimi, hkrati znaša nezadovoljstvo z raziskavami in razvojem skromnih 7%. V primerjavi z lanskim letom se je zadovoljstvo z zaposlenimi zmanjšalo za približno 11 odstotnih točk, medtem ko se je zadovoljstvo s pogoji za raziskave in razvoj povečalo za 7 odstotnih točk.
- Zadovoljstvo s **članstvom v EU** znaša slabih 57%. Vrednost se je v primerjavi s prejšnjim letom znižala za približno 10 odstotnih točk.

Pri številnih lokacijskih dejavnikih podjetja vidijo izrazito potrebo po ukrepanju (glej graf 6), kar je očitno do neke mere že naletelo na odziv. Zadovoljstvo se je pri vseh spodaj navedenih lokacijskih dejavnikih v primerjavi s prejšnjim letom malenkost izboljšalo. Vsekakor pa imajo politični odločevalci še priložnost, da povečajo privlačnost Slovenije kot poslovne lokacije:

- Glede **davčnih obremenitev** je Slovenija ponovno na zadnjem mestu držav srednje in vzhodne Evrope.⁸ S tem dejavnikom je nezadovoljnih približno 78% vprašanih (lani 83,6%). **Davčni sistem in uprava** sta dosegla podobno negativno vrednost. Nezadovoljstvo znaša 62,3%, v primerjavi s prejšnjim letom se je izboljšalo za 11 odstotnih točk.
- Z **bojem proti korupciji in kriminalu** je zadovoljnih le 8,2% vprašanih, 66,3% pa ga je ocenilo kot pomanjkljivost lokacije (71,6% v prejšnjem letu).
- V zvezi s **predvidljivostjo gospodarske politike** je Slovenija v letošnji raziskavi ponovno zasedla zadnje mesto med državami srednje in vzhodne Evrope.⁹ Po lanskem padcu, ko je odstotek nezadovoljstva narasel na 73,6% (40 odstotnih točk več kot v letu 2021), se je letos stanje rahlo izboljšalo – nezadovoljstvo znaša 64,7% – a želeni cilj še zdaleč ni dosežen.
- Nezadovoljstvo z **javno upravo** je v primerjavi s prejšnjim letom ostalo skorajda nespremenjeno. Dejavnik umešča 57% podjetij med slabosti lokacije, zaradi česar se je Slovenija tudi letos znašla na zadnjem mestu držav srednje in vzhodne Evrope.¹⁰
- Veliko mero nezadovoljstva so podjetja izrazila tudi glede **razpoložljivosti kvalificirane delovne sile** in **stroškov dela**. Z razpoložljivostjo delovne sile je nezadovoljnih 62,6% (lani 76,5%), s stroški dela pa 60,6%, kar je približno 13 odstotnih točk manj kot prejšnje leto.

⁸ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

⁹ Prav tam.

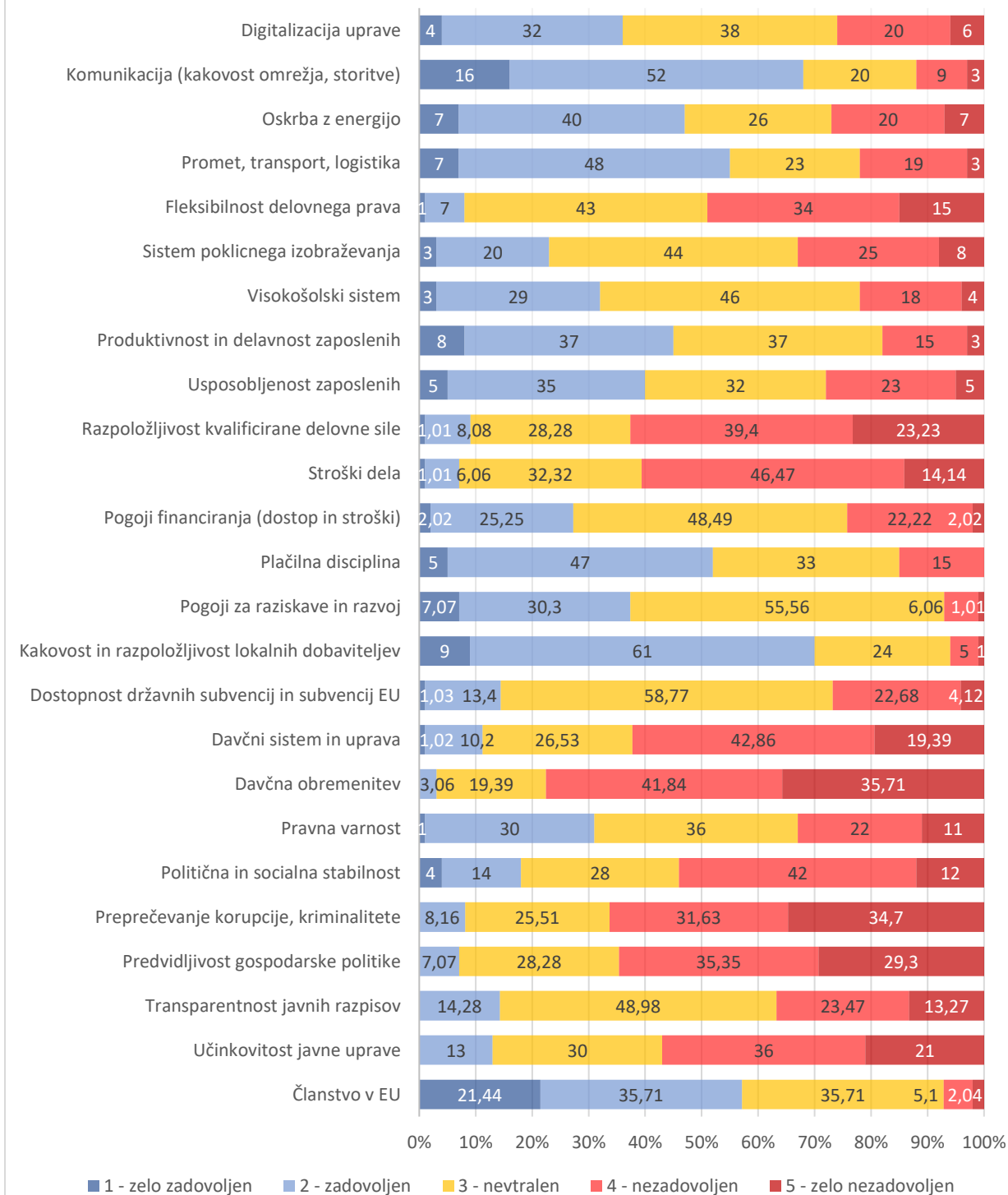
¹⁰ Prav tam.

- Pomemben dejavnik je tudi **fleksibilnost delovnega prava**, ki jo skoraj polovica vprašanih (49%) uvršča med slabosti Slovenije kot poslovne lokacije. Tako na področju delovnega prava kot tudi pri stroških dela Slovenija zaseda zadnje mesto med državami srednje in vzhodne Evrope.¹¹

Skupno 80% vprašanih bi Slovenijo ponovno izbralo za poslovno lokacijo, medtem ko je lani vrednost obsegala 75% (glej graf 16). To je sicer nekoliko boljši rezultat, vendar pa vrednost še vedno zaostaja za preteklimi leti, ko je ta odstotek znašal nad 85%.

¹¹ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

2.1. Kako ste zadovoljni s trenutno dejansko situacijo?

Graf 6: Zadovoljstvo s trenutno gospodarsko situacijo

III. Načrti za naložbe in zaposlovanje

Vlagatelji vrednotijo Slovenijo kot privlačno poslovno lokacijo. Absolutna vrednost neposrednih tujih naložb (FDI) je v Sloveniji konec leta 2022 znašala 20,2 mrd. EUR, kar predstavlja povečanje za 1,4 mrd. EUR oz. 7,6 % v primerjavi s koncem leta 2021. K porastu so bistveno in v skoraj enaki meri prispevale transakcije lastniškega kapitala in reinvestirani dobički, medtem ko so manjši doprinosi predstavljale transakcije dolžniških instrumentov.¹²

Zadevajoč strukturo gospodarskih dejavnosti je bil največji delež naložb usmerjen v predelovalne dejavnosti (32,8%), sledijo finančne in zavarovalniške dejavnosti (20,6%) ter trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (19%). Največje absolutno povečanje v letu 2022 so beležile predelovalne dejavnosti (za 754 mio. EUR oz. 12,8%, vključno z 272 mio. EUR reinvestiranega dobička in 234 mio. EUR povišanj obveznosti iz naslova dolžniškega kapitala), sledijo naložbe v trgovino, vzdrževanje in popravila motornih vozil (za 172 mio. EUR) in naložbe v oskrbo z energijo, plinom in paro (za 143 mio. EUR).¹³

Nemške družbe so se uvrstile na četrto mesto glede vrednosti tujih neposrednih naložb v Sloveniji in so se na seznamu držav vlagateljic povzpele za eno mesto. Ob koncu leta 2022 je Nemčija ustvarila 9,1% vseh tujih neposrednih naložb (skupna vrednost 1,8 mrd. EUR), kar je 22,7% oz. 340 mio. EUR več kot v prejšnjem letu. Največje naložbe so bile izvedene v naslednjih gospodarskih dejavnostih:

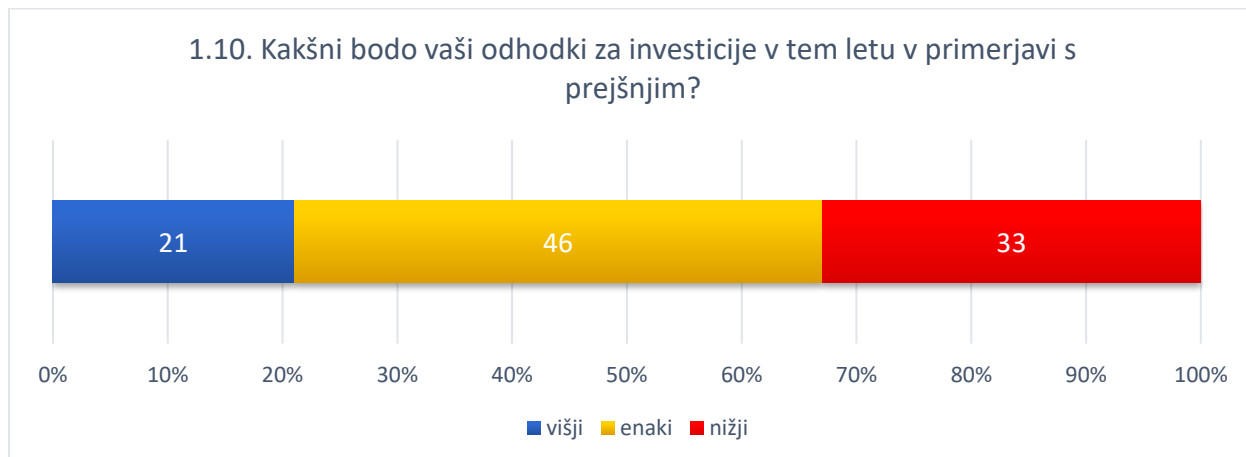
- predelovalna dejavnost (50,4%);
- trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (27,0%) in
- promet in skladiščenje (8,3%).¹⁴

Najnovejša raziskava je pokazala, da namerava 21% podjetij povečati izdatke za naložbe, kar je četrtnina manj kot v prejšnjem letu (glej graf 7). 46% podjetij bo ohranilo predvideno raven naložb, tretjina pa jo bo znižala.

¹² Neposredne naložbe 2022. Banka Slovenije. vir: <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/neposredne-nalozbe-2022.pdf>.

¹³ Prav tam.

¹⁴ Prav tam.

Graf 7: Odhodki za naložbe v primerjavi s prejšnjim letom

Naložbeno dejavnost spodbujajo tudi državni podporni ukrepi. Slednje regulira slovenski *Zakon o spodbujanju investicij (ZSInv)*¹⁵, ki je bil nazadnje dopolnjen konec marca 2024 in opredeljuje tri oblike investicijskih spodbud:

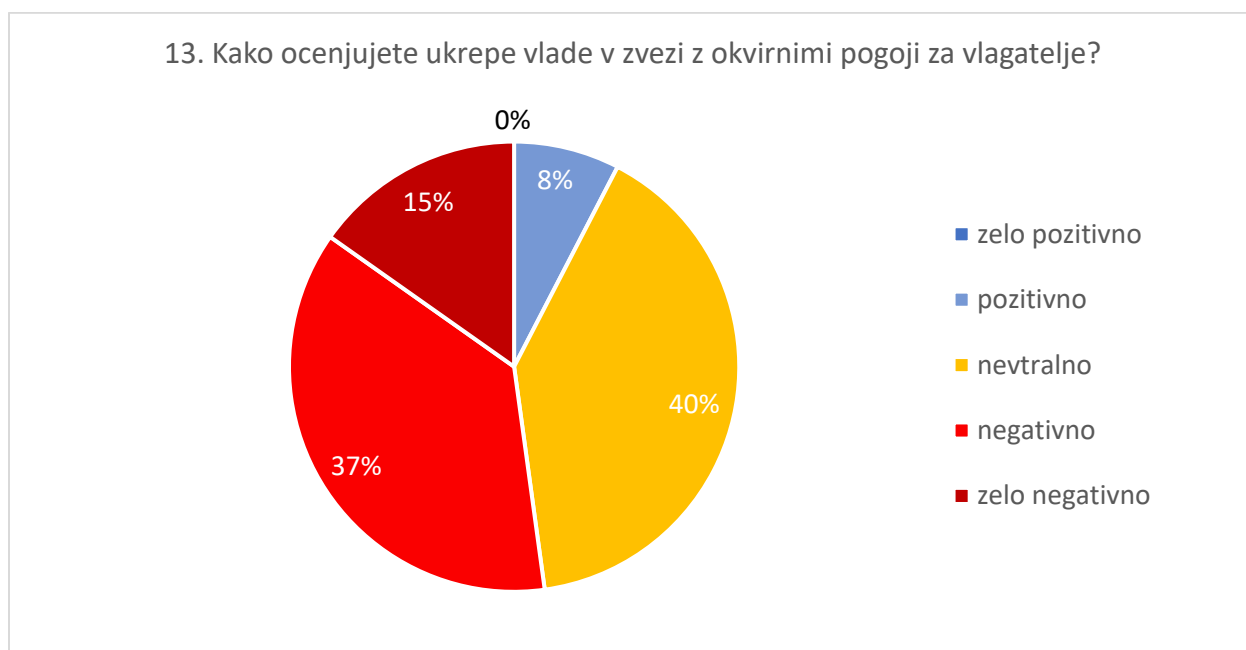
- subvencije;
- kredit, garancije in subvencionirane obrestne mere ter
- nakup nepremičnine v lasti samoupravne lokalne skupnosti po ceni, ki je nižja od tržne.

Subvencije se po novem lahko dodelijo tudi hčerinskim družbam tujih podjetij s sedežem v EU, podjetja pa lahko za subvencije zaprosijo, še preden je gospodarska družba uradno registrirana v Sloveniji. Poleg tega je dodanih več novih dejavnosti, ki so upravičene do finančne podpore (npr. ladjedelništvo in industrija sintetičnih vlaken).

Poleg navedenega zakona urejajo področje spodbujanja investicij v Sloveniji tudi drugi pravni akti. Med njimi so *Uredba o načinu ugotavljanja pogojev in meril za dodelitev investicijskih spodbud ter pogojev za strateško investicijo*, evropska *Uredba o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji* ter *Uredba o načinu ugotavljanja pogojev in meril za dodelitev investicijskih spodbud za investicije v raziskave in razvoj ter inovacije*. Slednja v Sloveniji velja od konca aprila 2024 in zagotavlja skladnost nacionalnih in evropskih predpisov glede dodelitve investicijskih

¹⁵ Zakon o spodbujanju investicij (ZSInv), PISRS, vir: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7634&d-49683-s=2&d-49683-p=1&d-49681-o=2&d-49683-o=2&d-49681-p=1&d-49681-s=2>.

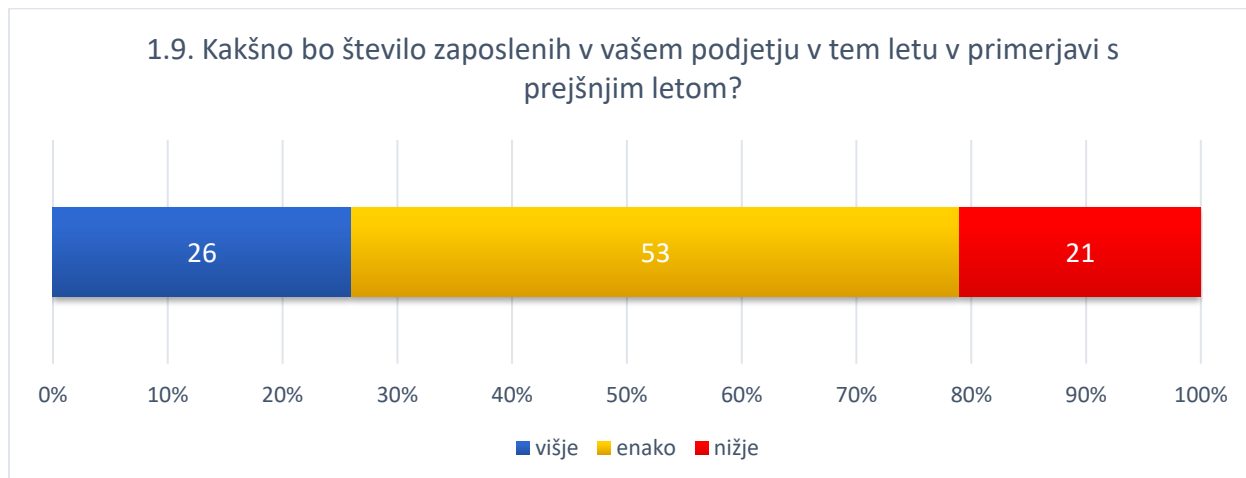
spodbud na področjih raziskav, razvoja ter inovacij. K najpomembnejšim novim določbam sodi možnost sofinanciranja celotnih stroškov neopredmetenih sredstev za male in srednje velike gospodarske družbe.¹⁶

Graf 8: Ukrepi vlade v zvezi z okvirnimi pogoji za vlagatelje

Kljub navedenemu le 8% podjetij ocenjuje ukrepe vlade v zvezi z okvirnimi pogoji za vlagatelje kot pozitivne, 52% pa jih meni, da so ukrepi negativni ali zelo negativni (glej graf 8).

¹⁶ Uredba o načinu ugotavljanja pogojev in meril za dodelitev investicijskih spodbud za investicije v raziskave in razvoj ter inovacije, PISRS, vir: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED9056>.

Graf 9: Primerjava števila zaposlenih s prejšnjim letom

Glede na raziskavo 26% podjetij (lani 40%) načrtuje povečanje števila zaposlenih (glej graf 9). Večina (53%) ne pričakuje nobenih sprememb v primerjavi s prejšnjim letom.

IV. Privlačnost Slovenije v primerjavi z državami srednje in vzhodne Evrope

1. Ocena gospodarskega tveganja

Slovensko gospodarstvo je v leto 2023 vstopilo z negotovostjo glede oskrbe z energijo, ki je negativno vplivala na konkurenčnost slovenskega gospodarstva že v samem začetku leta. Država je slovenskim podjetjem dodelila subvencije, da bi se lažje spopadla z energetske krizo, za mala in srednje velika podjetja ter male poslovne odjemalce pa je bila celo določena zgornja meja cen energije. Poleg tega je gospodarska kriza v nekaterih evropskih državah – vključno z Nemčijo, ki predstavlja enega največjih slovenskih izvoznih trgov – vplivala na gospodarski položaj Slovenije, zato je blagovna menjava z državami EU ostala pod pričakovanji in se je v primerjavi z letom prej zmanjšala. Med glavne izzive države sodijo upad industrijske proizvodnje, strukturno pomanjkanje delovne sile pri 3,7% stopnji brezposelnosti¹⁷ in uničujoče avgustovske poplave velikih razsežnosti.¹⁸

Bruto domači proizvod (BDP) se je leta 2023 na letni ravni povečal za 1,6% v primerjavi s prejšnjim letom. Hkrati se je BDP na prebivalca po podatkih Eurostata povečal na 29.753 EUR. Znesek predstavlja 91% povprečne vrednosti EU in zvišanje za eno odstotno točko v primerjavi z letom 2022, s čimer se je Slovenija izenačila s Češko ter presegla Slovaško in Madžarsko.¹⁹ BDP v tekočih cenah je leta 2023 znašal 63,1 mrd. EUR. Inflacija je na letni ravni znašala 4,2% (v predhodnem letu 10,3%) in je bila zlasti posledica višjih cen hrane (predvsem brezalkoholnih pijač) ter podražitev priložnostnih dejavnosti in kulturnih prireditev.²⁰

¹⁷ Največ delovno aktivnih v zadnjem desetletju, SURS, vir: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/12791>.

¹⁸ Gospodarstvo v 2023: Poplave, inflacija in ohlajanje trga, Delo, vir: <https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/poplave-inflacija-in-ohlajanje-trga/>.

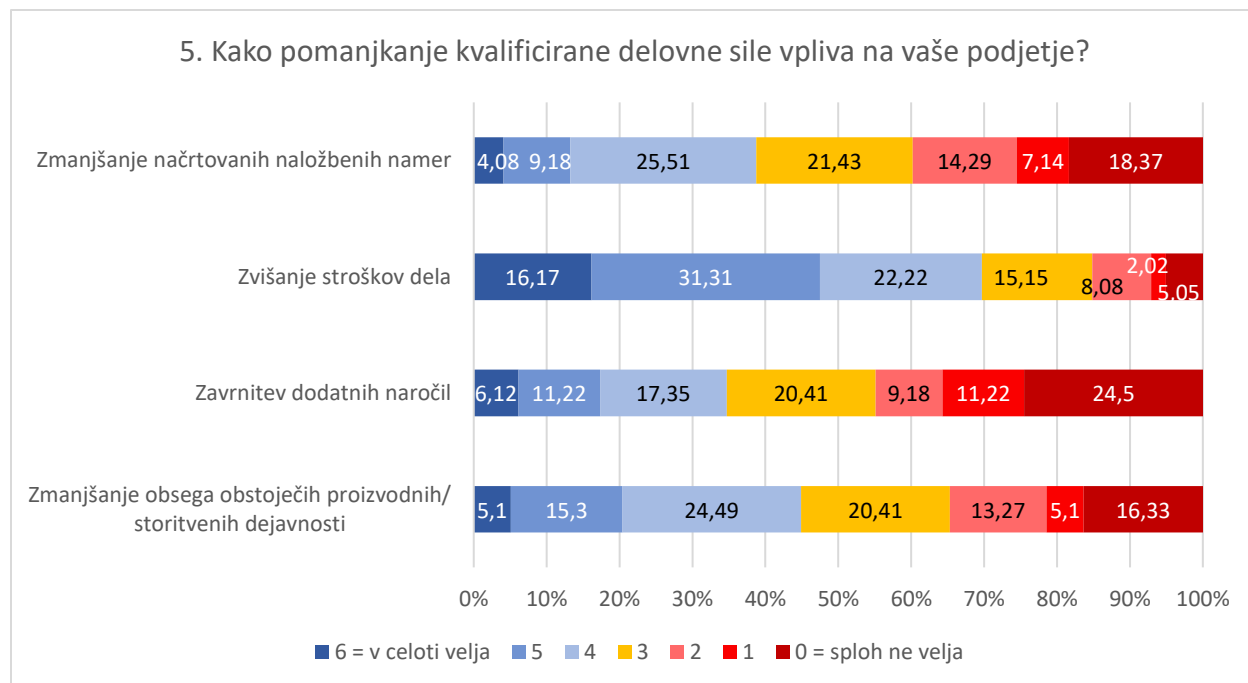
¹⁹ Slovenski BDP na kupno moč leta 2023 na 91 odstotkih povprečja EU-ja, zrasel je za odstotno točko, RTV SLO, vir: <https://www.rtvlo.si/gospodarstvo/slovenski-bdp-na-kupno-moc-leta-2023-na-91-odstotkih-povprecja-eu-ja-zrasel-je-za-odstotno-tocko/702907>.

²⁰ Bruto domači proizvod, Slovenija, letno, SURS, vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0301910S.px/table/tableViewLayout2/>.

2. Trg dela

Nizki stroški dela v gospodarstvu sami po sebi niso odločilen razlog za naložbe. V praksi je namreč pomembno pravo ravnovesje med stroški dela, usposobljenostjo, razpoložljivostjo, fleksibilnostjo, produktivnostjo in zakonskimi okvirnimi pogoji na trgu dela. Kljub nekaterim potrebnim izboljšavam na področju kadrovanja Slovenija na splošno ponuja stabilne pogoje za nemške in druge tuje vlagatelje.

Pomemben dejavnik je razpoložljivost delovne sile. Stopnja delovne aktivnosti v Sloveniji (za osebe, stare 15 let in več) se je leta 2023 zmanjšala za 0,2 odstotne točke in znaša 56,4%. Najvišja je bila pri osebah s terciarno izobrazbo (78,5%), najnižja pa pri osebah z osnovnošolsko izobrazbo ali manj (23,5%). Slovenija je lani zabeležila zelo nizko stopnjo brezposelnosti, ki je znašala 3,7%, kar jo uvršča med vodilne države EU na tem področju in precej pod povprečje EU.²¹

Graf 10: Posledice pomanjkanja kvalificirane delovne sile

²¹ Največ delovno aktivnih v zadnjem desetletju, SURS, vir: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/12791>.

Glede na raziskavo je 62,6% podjetij prepričanih, da je pomanjkanje delovne sile eno glavnih poslovnih tveganj v Sloveniji (glej graf 6). Večina vprašanih (69,7%) predvideva, da bo pomanjkanje povzročilo zvišanje stroškov dela, skoraj polovica (44,9%) pa pričakuje zmanjšanje obsega obstoječih proizvodnih oz. storitvenih dejavnosti (glej graf 10). Prav tako se mnogi pritožujejo, da politika na področju izobraževanja ne posveča dovolj pozornosti zahtevam, ki jih bo imela prihodnja delovna sila.

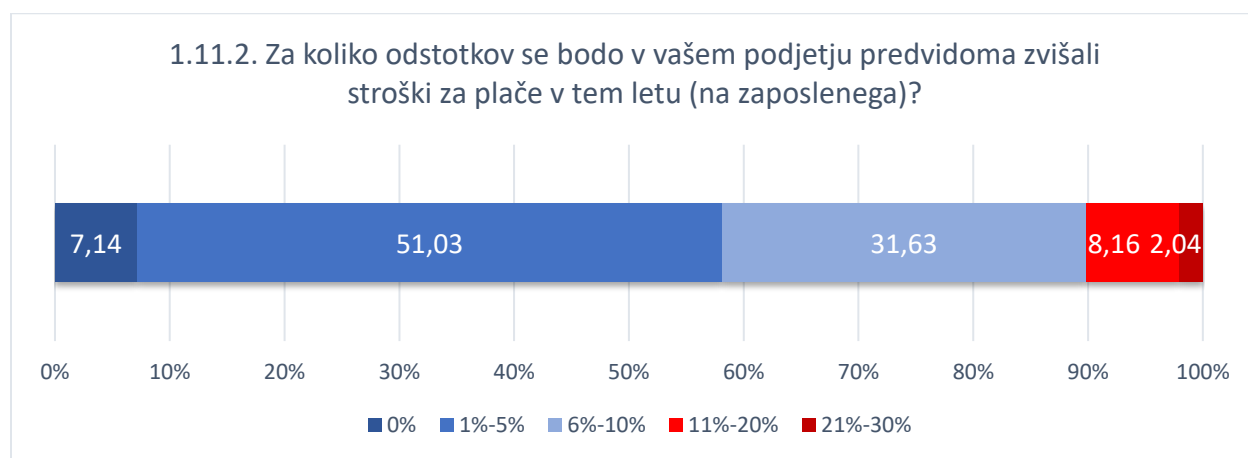
Iz tega razloga podjetja sprejemajo ukrepe za odpravo pomanjkanja kvalificiranih delavcev (glej graf 11). V zadnjem letu so ti ukrepi vključevali zlasti večjo avtomatizacijo in digitalizacijo (65,7%), kar je s prvega mesta izrinilo krepitev usposabljanj znotraj podjetja (58,6%). To je posledica velikega tehnološkega napredka v zadnjem letu, zlasti na področju umetne inteligence. Več kot tretjina vprašanih namerava zvišati plače nad tržnim povprečjem (36,36%), zaposliti tujo kvalificirano delovno silo (36,36%) ali motivirati zaposlene v upokojitveni starosti (34,34%), da ostanejo v podjetju. Le 5,05% vprašanih pričakuje, da bodo lahko problem pomanjkanja kvalificirane delovne sile rešili s selitvijo proizvodnje.

Graf 11: Ukrepi za ublažitev posledic pomanjkanja kadra

Glede razpoložljivosti kvalificirane delovne sile se je Slovenija v primerjavi s prejšnjim letom povzpela z zadnjega mesta držav srednje in vzhodne Evrope za dve mesti.²² Še naprej ostaja na dnu lestvice na področju delovne zakonodaje.

Po podatkih raziskave se bodo stroški dela v 82,7 % podjetij (približno 14 odstotnih točk več kot lani) zvišali za 1–10% (glej graf 12). Skoraj tretjina (31,6%) ocenjuje zvišanje stroškov za 11–20%, medtem ko 2,04% vprašanih predvideva 21–30% višje stroške dela. Rezultati kažejo, da se stroški dela ne povečujejo več tako strmo kot v prejšnjem letu.

Graf 12: Stroški plač v letu 2023

²² Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

3. Politično in gospodarsko okolje

Davčna politika v Sloveniji predstavlja negativen vidik za lokacijsko okolje. Večina vprašanih je vselej prepričana, da je davčna reforma nujno potrebna. Zaradi zapletenih davčnih predpisov, številnih in visokih davkov ter samega delovanja davčnega sistema, je Slovenija že od leta 2006 pri vprašanih konstantno prejemale slabo oceno na področju davčnega sistema in uprave. Stopnja nezadovoljstva letos znaša 62,5% in se je v primerjavi s prejšnjim letom (73,2%) rahlo znižala (glej graf 6). Kljub temu ostaja država na dnu lestvice srednje in vzhodne Evrope, kjer zaseda predzadnje mesto.²³ Podjetja so zelo nezadovoljna tako z davčno obremenitvijo plač kot tudi samih podjetij. Kar 77,6% vprašanih meni, da davčna obremenitev ne spodbuja naložb in da zlasti visok davek na dohodek demotivira visokokvalificirane delavce (glej graf 6). Zadevajoč rezultate raziskave, je ta dejavnik največja pomanjkljivost Slovenije kot poslovne lokacije.

Boj proti korupciji ostaja pomembna tematika. 66,3% vprašanih meni, da se na tem področju ne stori dovolj (glej graf 6). Slovenija se tu uvršča na enajsto mesto v primerjavi z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope ter se je v primerjavi s prejšnjim letom povzpela za eno mesto.²⁴ V isto skupino dejavnikov spadata tudi področji pravne varnosti in predvidljivosti gospodarske politike. Zadovoljstvo s slednjo se je v primerjavi s prejšnjim letom nekoliko izboljšalo. S predvidljivostjo gospodarske politike je nezadovoljnih 64,7% podjetij, kar je dobrih 8 odstotnih točk manj kot prejšnje leto (glej graf 6).

Državna podpora je pogost argument v prid naložbenim odločitvam. Obstoječe ovire so predvsem birokratske narave in so vezane na pomanjkanje transparentnosti pri postopkih in odločitvah. Dostop do subvencij se je za podjetja rahlo izboljšal, večina (58,77%) ga opisuje kot povprečnega (glej graf 6). S situacijo pa je še vedno nezadovoljnih 26,8% vprašanih, kar je bistveno manj kot lani (zmanjšanje za 15 odstotnih točk). Podobno je bila ocenjena tudi transparentnost javnih razpisov. Kot ustrezno ali povprečno jo ocenjuje 63,3% vprašanih (56,7% v prejšnjem letu), nezadovoljstvo pa izraža 36,7% (lani 43,2%). V primerjavi z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope je Slovenija v sredini lestvice.²⁵

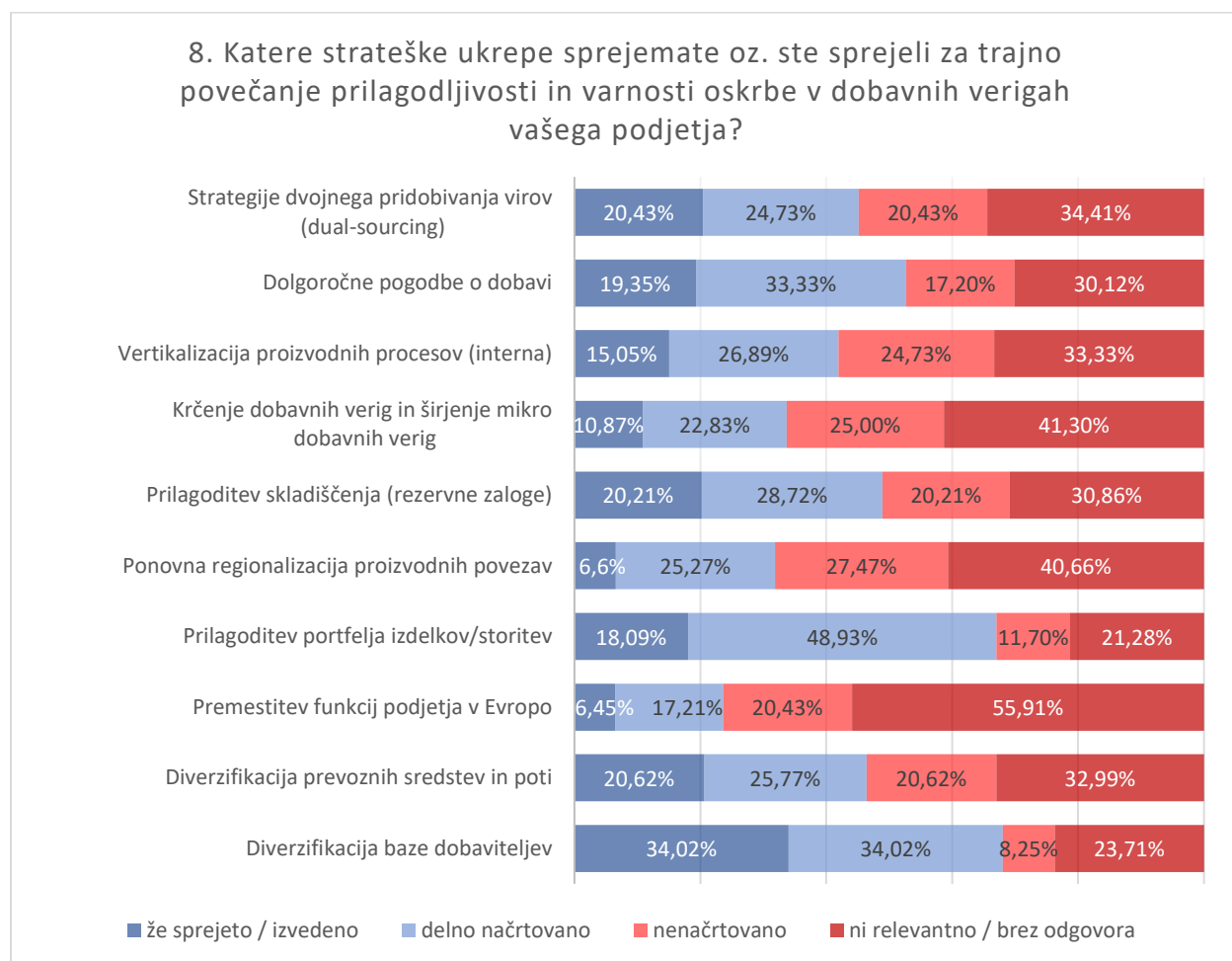
²³ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

²⁴ Prav tam.

²⁵ Prav tam.

4. Operativno okolje

Zadovoljstvo s kakovostjo in razpoložljivostjo lokalnih dobaviteljev v Sloveniji se je v letu 2023 bistveno izboljšalo in se vrnilo na raven izpred dveh let. Država je tako ponovno zasedla drugo mesto v srednji in vzhodni Evropi.²⁶ (Zelo) zadovoljnih je kar 70% podjetij, lani je delež znašal 52,4% (glej graf 6).

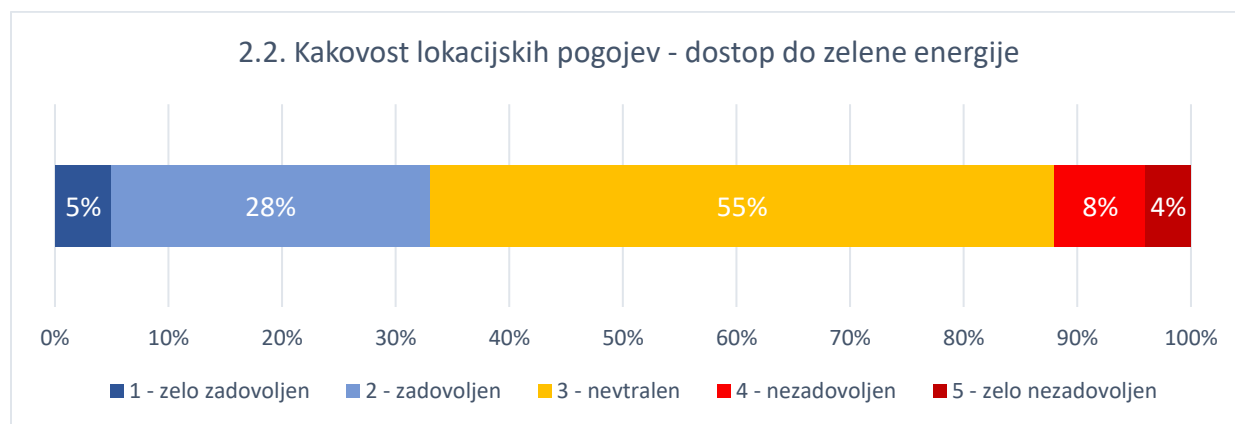
Graf 13: Strateški ukrepi za trajno povečanje prilagodljivosti in varnosti oskrbe v dobavnih verigah

Za trajno povečanje fleksibilnosti in varnosti oskrbe v dobavnih verigah so podjetja sprejela zlasti naslednje ukrepe (glej graf 13): diverzifikacija baze dobaviteljev (68%), prilagoditve portfelja

²⁶ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

izdelkov ali storitev (67,3%) in dolgoročne pogodbe o dobavi (52,7%). Najmanj poudarka podjetja namenjajo premestitvi funkcij podjetja v Evropo (23,7%), ponovni regionalizaciji proizvodnih povezav (31,9%) ter krčenju dobavnih verig in širjenju mikro dobavnih verig (33,7%).

V raziskavi je bilo preverjeno tudi zadovoljstvo podjetij s plačilno disciplino (glej graf 6), ki se je povečalo na 52% (lani 45,6 %). Slovenija se je letos v primerjavi z drugimi državami bistveno izboljšala in na tem področju med državami srednje in vzhodne Evrope zaseda peto mestu (lani deseto). Na področju infrastrukture se Slovenija uvršča na sedmo mesto.²⁷ Letos je bilo to področje v raziskavi razdeljeno na štiri nove dejavnike. Pozitivno sta zlasti izstopala komunikacija (kakovost omrežja, storitve) s 86% ter promet, transport in logistika s 55% kvoto zadovoljstva. Tudi oskrba z energijo je s 47% zadovoljnih podjetij uvrščena visoko. Z digitalizacijo uprave je bilo zadovoljnih 36% vprašanih, približno 40% pa je ta dejavnik opisalo kot povprečen. Stopnja nezadovoljstva je pri vseh nižja od 30%, zato lahko infrastrukturne dejavnike uvrstimo med prednosti poslovne lokacije (glej graf 6).

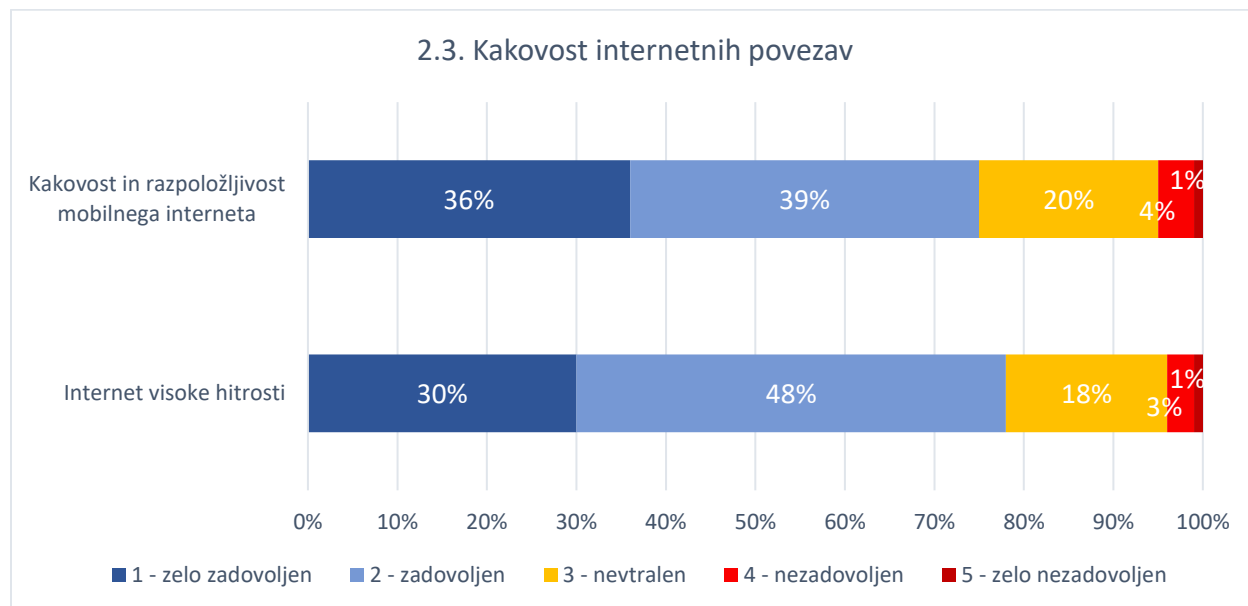

Graf 14: Dostop do zelene energije

Ker je zelena energija globalna prioritetna tematika in je tudi Slovenija pobudnica zelene preobrazbe, je bila opravljena tudi raziskava mnenj o dostopu do zelene energije. Tretjina podjetij je z dostopom do zelene energije zadovoljna, več kot polovica ga ocenjuje kot povprečnega, le 12% pa je nezadovoljnih (glej graf 14).

²⁷ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

Napredek na področju digitalizacije in umetne inteligence je odvisen od širitve hitrega interneta. Iz tega razloga so bili ocenjeni tudi pogoji za dostop do interneta. Več kot tri četrtine vprašanih je izrazilo zadovoljstvo s kakovostjo in razpoložljivostjo mobilnega interneta ter interneta visoke kakovosti (glej graf 15). Le 5% ni bilo zadovoljnih z mobilnim internetom, 4% vprašanih pa internet visoke kakovosti ni prepričal.

Graf 15: Kakovost internetnih povezav

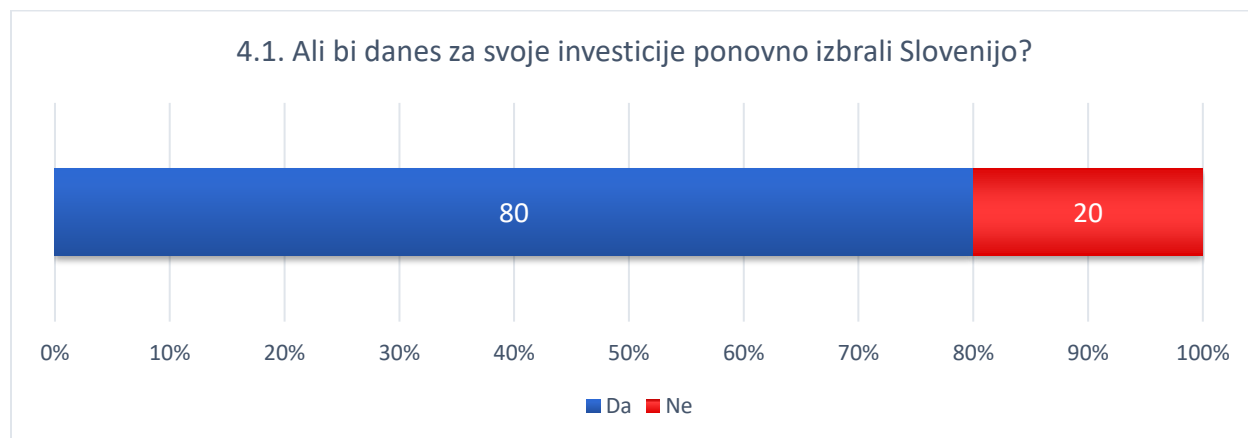
Za številne nemške vlagatelje so dobri pogoji za raziskave in razvoj ključni za doseganje trajnosti in produktivnosti. V primerjavi z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope je Slovenija letos na tretjem mestu (lani je bila šesta).²⁸ Z lokalnimi razmerami na področju raziskav in razvoja je zadovoljnih ali zelo zadovoljnih 37,4% vprašanih, prejšnje leto 30,9% (glej graf 6). Kljub dobrim ocenam ostaja še vedno veliko prostora za izboljšave. Prihodnja usmeritev države bo zato odvisna zlasti od uresničitve tega potenciala.

Veliko dodatno vrednost Slovenije v primerjavi z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope predstavlja že od leta 2004 članstvo v EU. To poudarjajo tudi vprašani, saj je 57% sodelujočih zadovoljnih s članstvom (glej graf 6). Čeprav se je vrednost v primerjavi s prejšnjim letom za 10

²⁸ Glej rezultate raziskave: III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava), Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope).

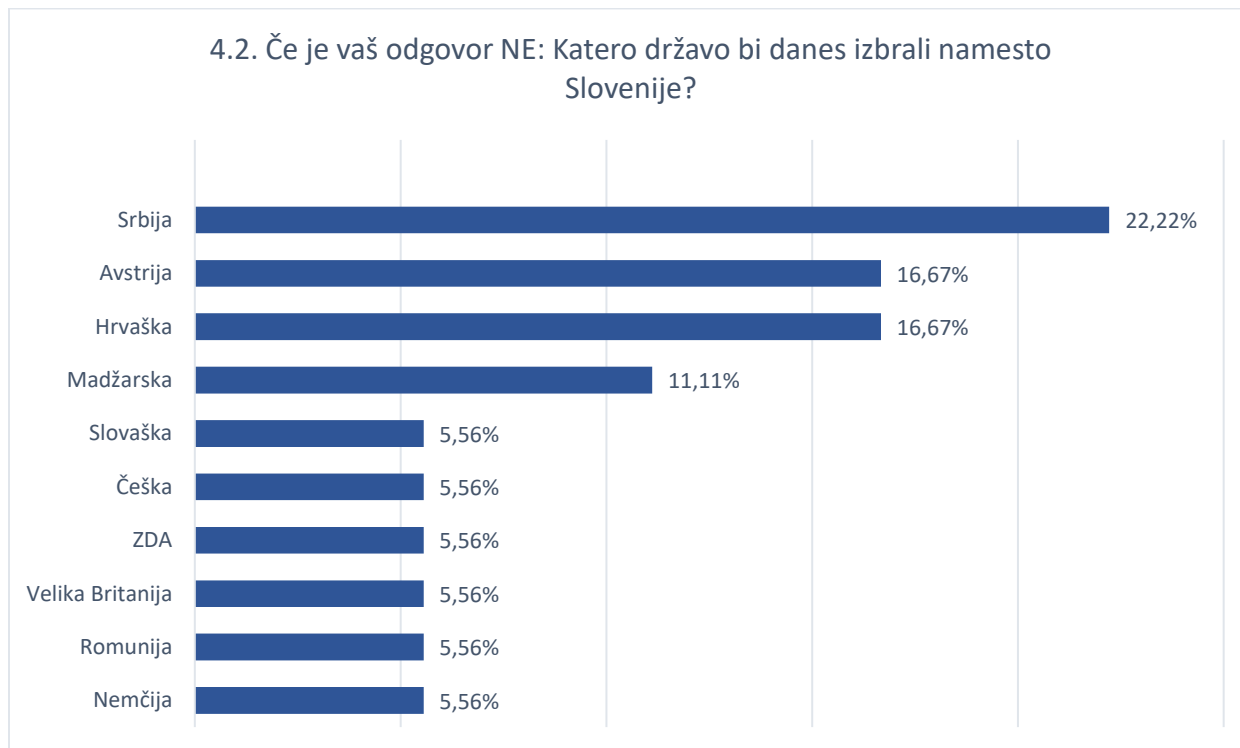
odstotnih točk znižala, se je delež tistih, ki so članstvo ocenili kot povprečen dejavnik, povečal za enak odstotek.

Poudariti je treba, da bi 80% podjetij ponovno izbralo Slovenijo kot lokacijo za naložbe, kar Slovenijo uvršča med dobre poslovne lokacije (glej graf 16).

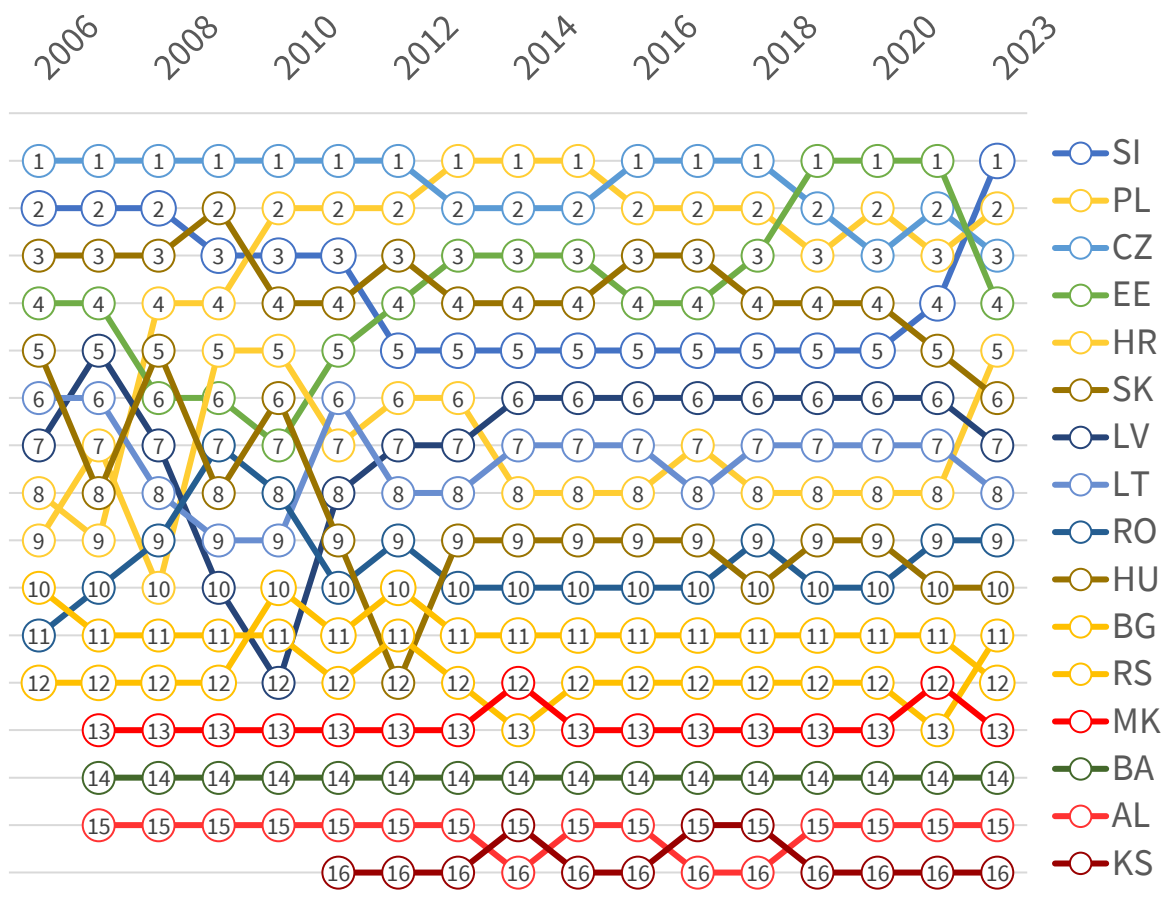
Graf 16: Ocena Slovenije kot naložbene lokacije

Preostalih 20%, ki Slovenije ne bi izbrali, bi se odločilo za Srbijo, Avstrijo, Hrvaško ali Madžarsko (glej graf 17). Podatki kažejo, da je Srbija v primerjavi s prejšnjim letom s prvega mesta izrinila Avstrijo. V letošnji raziskavi je bilo imenovanih tudi veliko novih držav (vključno z neevropskimi), kot so Nemčija, ZDA in Združeno kraljestvo itd.

Graf 17: Izbira naložbene lokacije

V primerjavi z drugimi državami v srednji in vzhodni Evropi ima Slovenija odličen ugled. To potrjujejo tudi rezultati raziskav drugih lokacij v srednji in vzhodni Evropi; po podatkih letošnjih raziskav je Slovenija prvič pristala na prvem mestu – kot najboljša poslovna lokacija v srednji in vzhodni Evropi (glej graf 18). V letu 2021 je Slovenija zasedala še četrto mesto (2022 raziskava o privlačnosti lokacij ni bila izvedena). To je podatek, ki nas mora spodbuditi, da z nadaljnjim izpopolnjevanjem posamičnih dejavnikov izkoristimo potencial Slovenije kot poslovne lokacije.

Graf 18: Privlačnost lokacij v srednji in vzhodni Evropi – razvrstitev

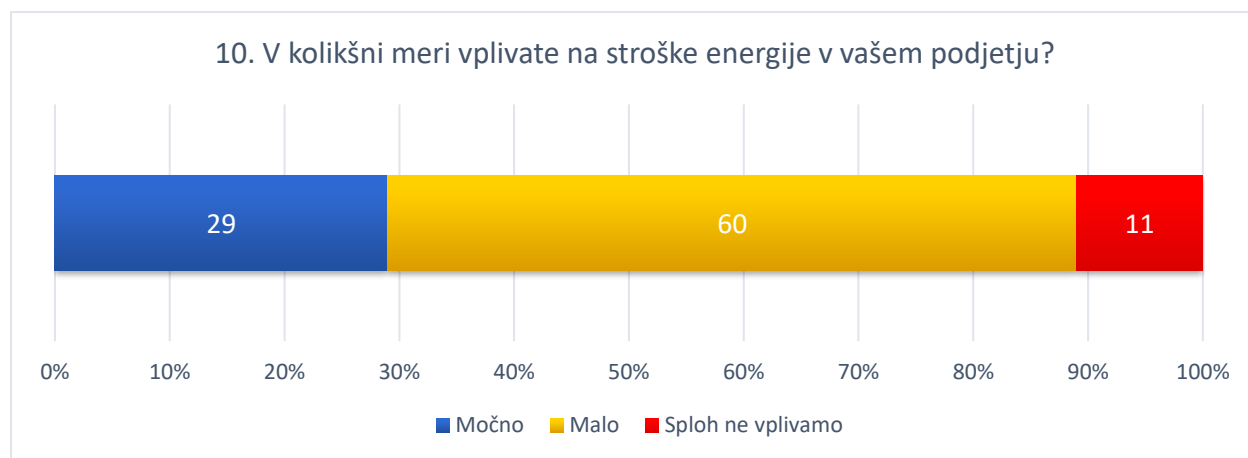
SWOT-analiza: Primerjava z državami srednje in vzhodne Evrope

PREDNOSTI	SLABOSTI
Usposobljenost in produktivnost zaposlenih Kakovost in razpoložljivost lokal. dobaviteljev Plačilna disciplina Infrastruktura prometa Digitalna infrastruktura Pogoji za raziskave in razvoj	Politična in socialna stabilnost Preprečevanje korupcije Oskrba z energijo Digitalizacija uprave
PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
Transparentnost javnih razpisov Dostopnost subvencij (države in EU) Pravna varnost Pogoji financiranja Sistem poklicnega izobraževanja Visokošolski sistem Članstvo v EU	Predvidljivost gospodarske politike Davčna obremenitev Davčni sistem in uprava Fleksibilnost delovnega prava Stroški dela Razpoložljivost kvalificirane delovne sile Učinkovitost javne uprave

Vpliv zaostrenih razmer na energetskih trgih

Ruska agresija nad Ukrajino in vojna na Bližnjem vzhodu negativno vplivata na svetovno gospodarsko dejavnost, zlasti v energetskem sektorju. Čeprav na tem področju že prihaja do stabilizacije cen, strokovnjaki ne pričakujejo, da se bodo visoki stroški energije v prihodnosti bistveno znižali. Svet Evropske unije je podaljšal in še zaostрил gospodarske sankcije, ki so bile leta 2023 uvedene zoper Rusijo.²⁹ Blagovna menjava z Rusijo se je od začetka vojne močno zmanjšala.

Leto 2023 je zaznamovalo tudi zvišanje cen hrane in storitev, tako v Sloveniji kot v drugih evropskih državah. Cene energentov so v primerjavi z lanskim letom ostale na visoki ravni in se le rahlo spreminjale. Kar 71% vprašanih (lani 64,2%) navaja, da imajo na svoje stroške energije majhen ali nikakršen vpliv (glej graf 19).

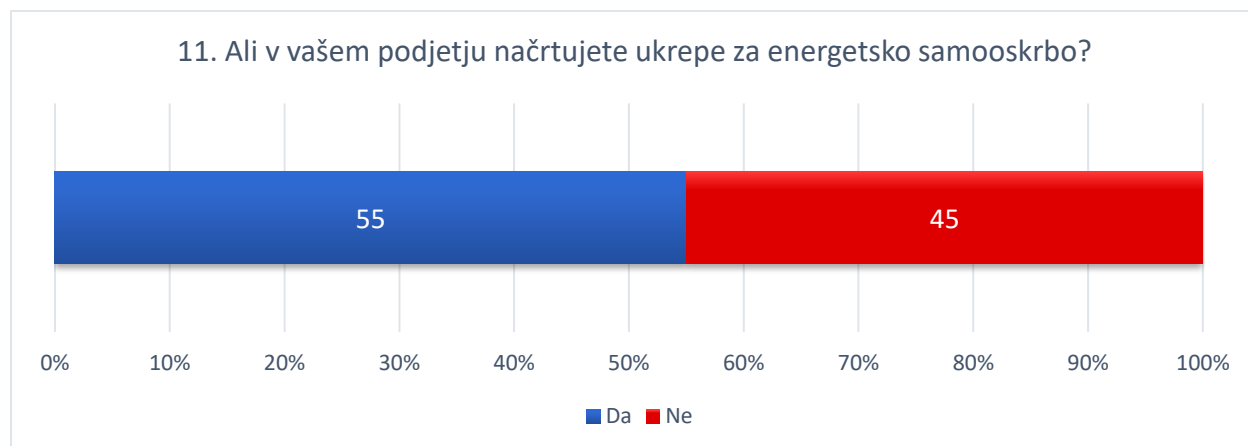

Graf 19: Vpliv na stroške energije

Več kot polovica podjetij (55%) načrtuje ukrepe za energetska samooskrbo svojega podjetja (glej graf 20). Gospodarske družbe si aktivno, z lastnimi pobudami, prizadevajo za reševanje tega problema. Toda primerjava s prejšnjim letom, ko se je kar 66,2% vprašanih zavzemalo za

²⁹ Časovnica – Sankcije EU proti Rusiji zaradi Ukrajine, Svet EU, vir: <https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/history-restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/>.

energetsko samooskrbo, kaže, da zaradi stabilnih tržnih cen v energetskem sektorju vse manj podjetij nadaljuje z ukrepi za le-to.

Graf 20: Načrtovanje energetske samooskrbe

Zadovoljstvo s slovensko energetsko strategijo je letos malenkost naraslo na 11,5%, medtem ko je večina ljudi (88,56%) z njo manj zadovoljna ali nezadovoljna. Na tem področju bi bilo treba nujno ukrepati (glej graf 21).

Graf 21: Zadovoljstvo z energetsko strategijo Slovenije

IZJAVA

Vse večja privlačnost Slovenije kot poslovne lokacije – prva med državami srednje in vzhodne Evrope!

Slovenija je v zadnjem letu kot poslovna lokacija dosegla izjemen uspeh; v letni raziskavi so jo predstavniki podjetij uvrstili na prvo mesto kot najbolj privlačno poslovno lokacijo v regiji petnajstih držav srednje in vzhodne Evrope. Nasledila je Estonijo, ki je bila na prvem mestu od leta 2019. Pred tem sta bili z gospodarskega vidika najbolj privlačni Češka ali Poljska.

Letošnje leto so se na vrh seznama (tik pod Slovenijo) uvrstile še Poljska, Češka, Estonija, Hrvaška in Slovaška. Na zadnjih mestih so Bosna in Hercegovina, Albanija in Kosovo.

Poslovna lokacija Slovenije temelji predvsem na dobrih ocenah dejavnikov "gospodarskega okolja" (dobavitelji, raziskave in razvoj, plačilna disciplina) in "infrastrukture" (promet, komunikacija, digitalizacija). Medtem sta dejavnika "finance" (davčne obremenitve, davčna uprava) in "gospodarska politika" (predvidljivost, javna uprava, korupcija, politična stabilnost) ocenjena negativno in posledično uvrščena na dno seznama med pomanjkljivosti.

Glede na navedeno so področja, na katerih ima Slovenija obveznosti, jasna. To so predvsem: davčna politika za spodbujanje rasti, učinkovita davčna uprava, dolgoročno predvidljiva gospodarska politika. Druge temeljne naloge so po mnenju vprašanih še boj proti korupciji, vzpostavitev transparentne in ciljno usmerjene javne uprave ter politična stabilnost.

Nemčija in Slovenija sta v zadnjih 20 letih, odkar se EU širi proti vzhodu, postali pomembni trgovinski partnerici. Poslovni odnosi so stalni in dobri, čeprav se je obseg trgovine leta 2023 rahlo zmanjšal, in sicer za nekaj manj kot 3%. Nemško-slovenska blagovna menjava je znašala 14,4 mrd. EUR, trgovinski presežek za Slovenijo pa 0,4 mrd. EUR. Nemčija je bila leta 2023 druga največja trgovinska partnerica Slovenije. Nemška podjetja v Sloveniji tako neposredno in prek dobaviteljev zagotavljajo približno 50.000 delovnih mest.

Dagmar von Bohnstein, predsednica Slovensko-nemške gospodarske zbornice

O RAZISKAVI

Slovensko-nemška gospodarska zbornica izvaja pričujočo gospodarsko raziskavo od leta 2006. V raziskavi sodelujejo podjetja, ki poslujejo na nemškem trgu. V anketi, ki se je izvajala med 19. februarjem in 15. marcem 2024, je sodelovalo 101 podjetje.

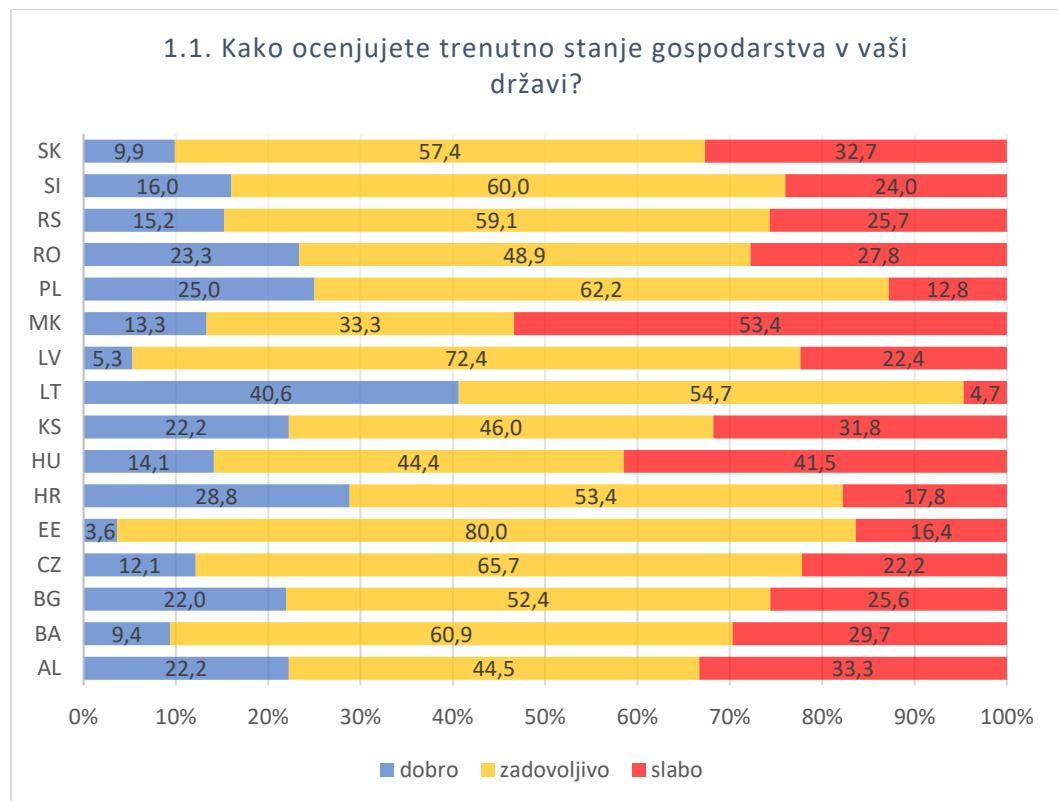
Od leta 2006 se raziskava istočasno izvaja v 15 drugih državah srednje in vzhodne Evrope. To ustvarja priložnost za neposredno primerjavo razmer v posameznih državah.

Najpomembnejši cilj raziskave je identificirati tiste lokacijske dejavnike, zaradi katerih je Slovenija privlačna za nemške vlagatelje in hkrati identificirati morebitne šibke točke, katerih izločanje lahko dodatno spodbudi pripravljenost za naložbe.

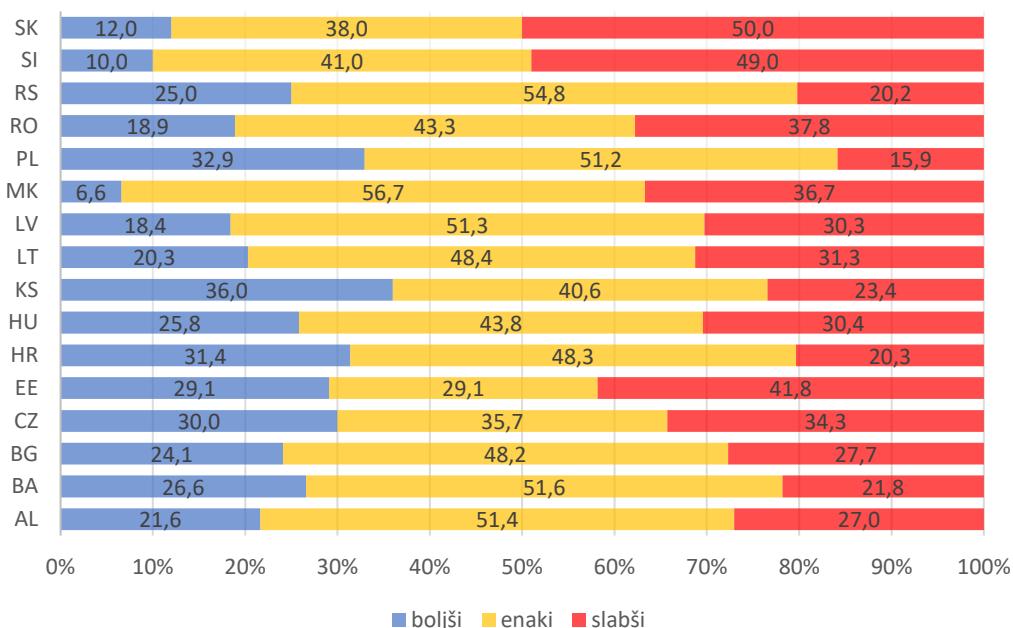
Rezultati raziskave niso reprezentativni v strogo statističnem smislu. Zaradi sestave udeležencev se lahko štejejo za reprezentativne za večino tujih vlagateljev. Rezultati so reprezentativni za nemške vlagatelje v Sloveniji. Tako lahko pomembno prispevajo k dialogu o najboljši možni ureditvi gospodarskih in političnih razmer v Sloveniji.

Rezultati raziskave

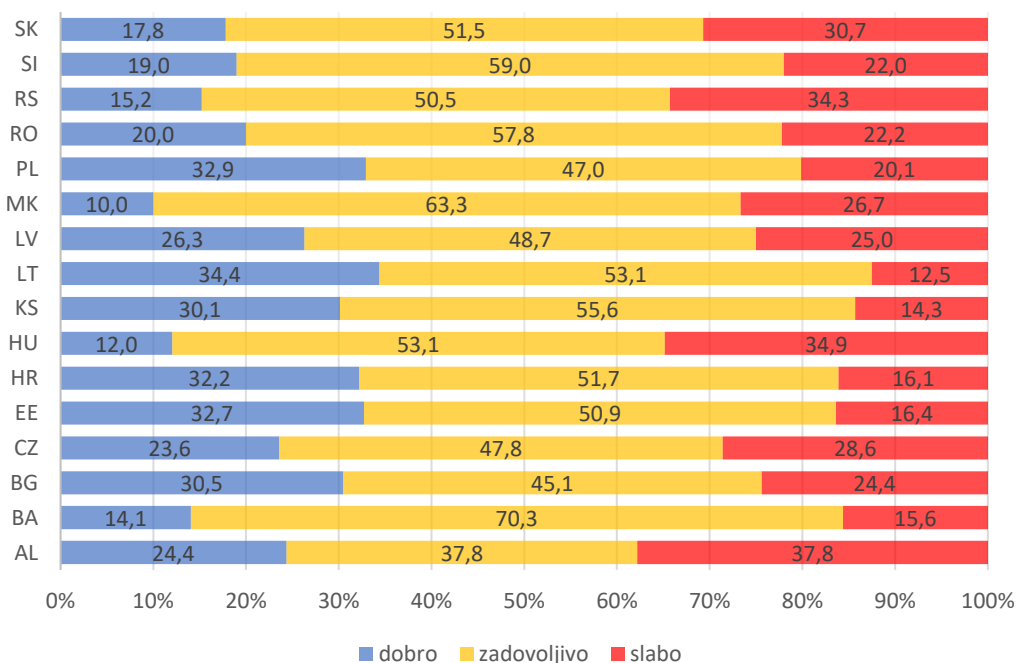
I. Stanje gospodarstva in pričakovanja 2024 (primerjava držav srednje in vzhodne Evrope)

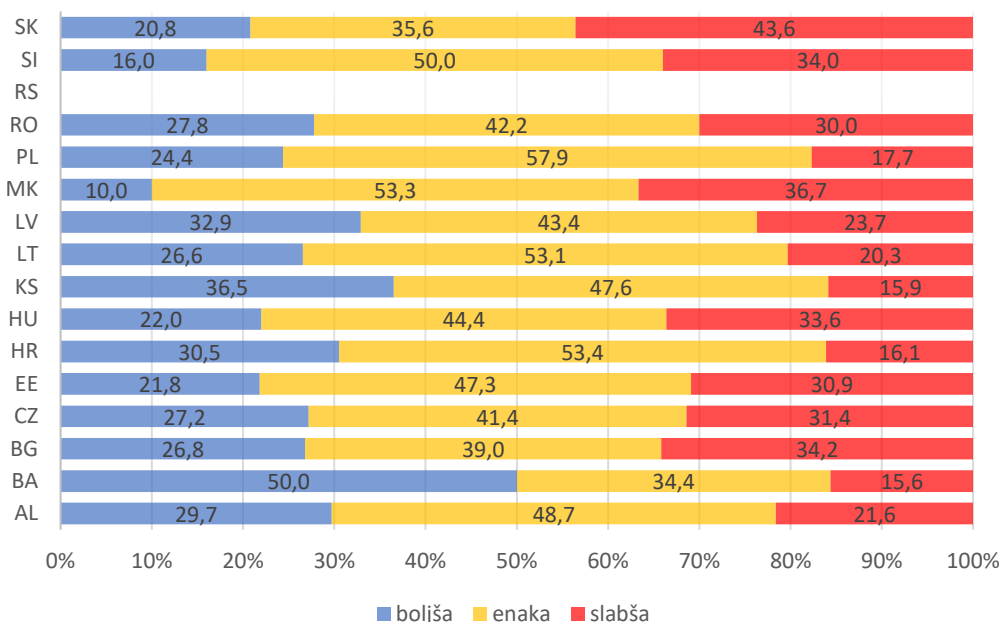
1.2. Kako ocenjujete obete gospodarstva v tem letu v primerjavi s prejšnjim?

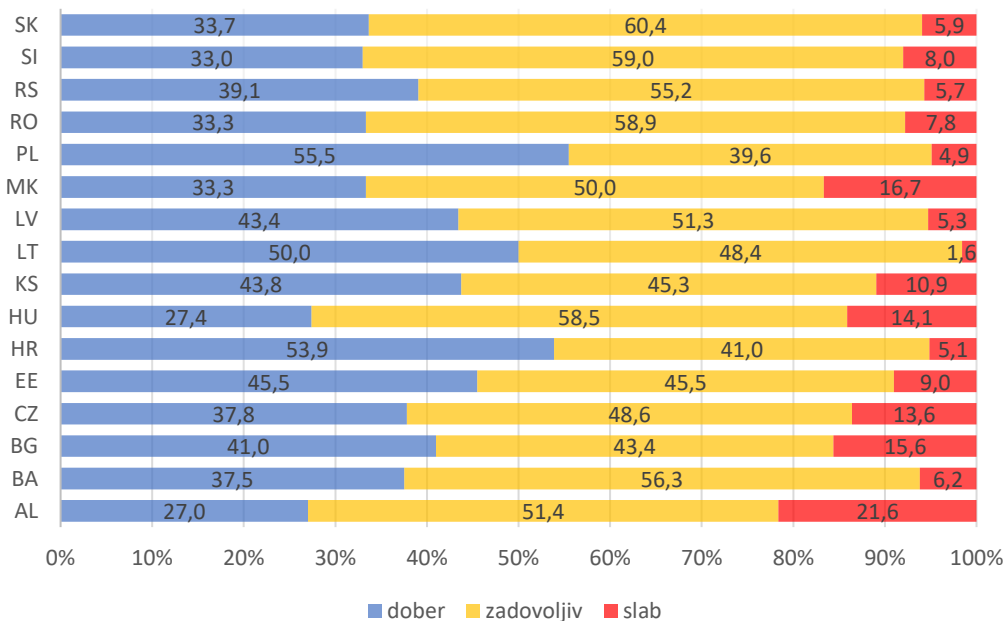
1.3. Kako ocenjujete trenutno situacijo v vaši panogi?

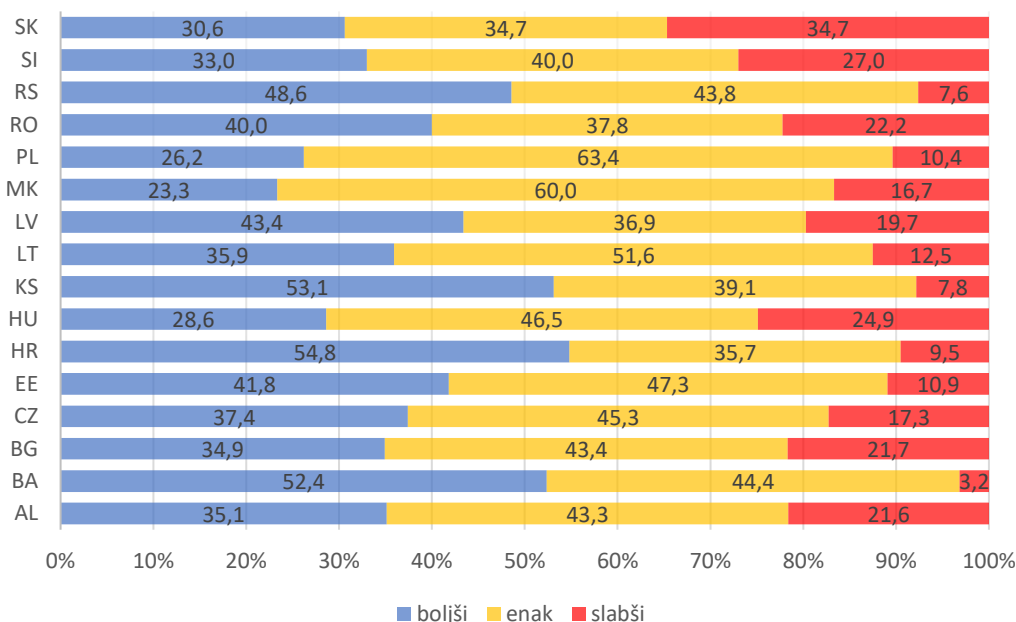
1.4. Kakšna bo po vašem mnenju situacija v vaši panogi v tem letu v primerjavi s prejšnjim?

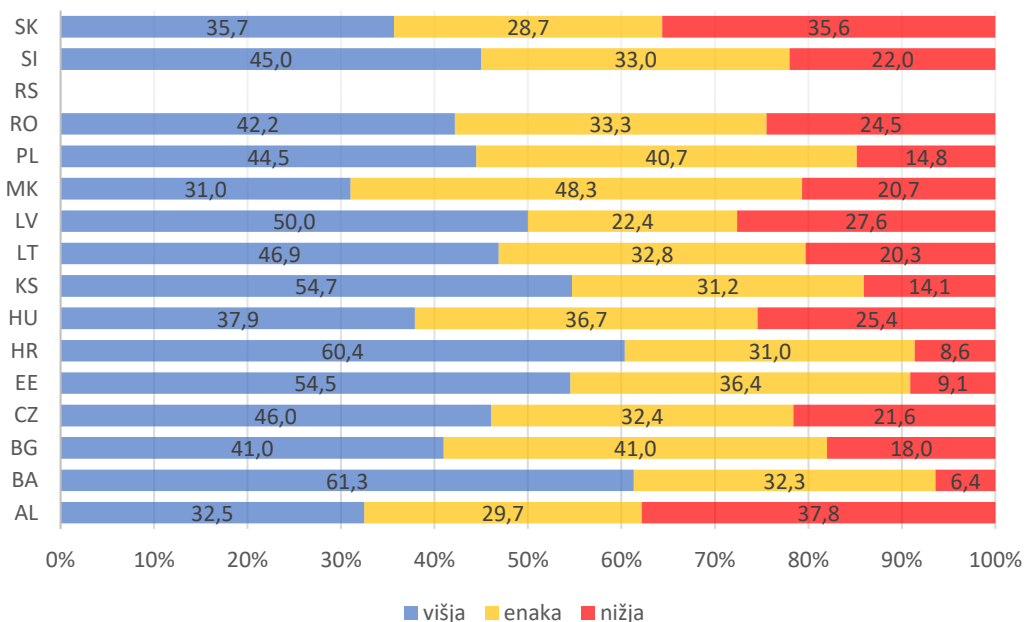
1.5. Kako ocenjujete trenutni poslovni položaj vašega podjetja?

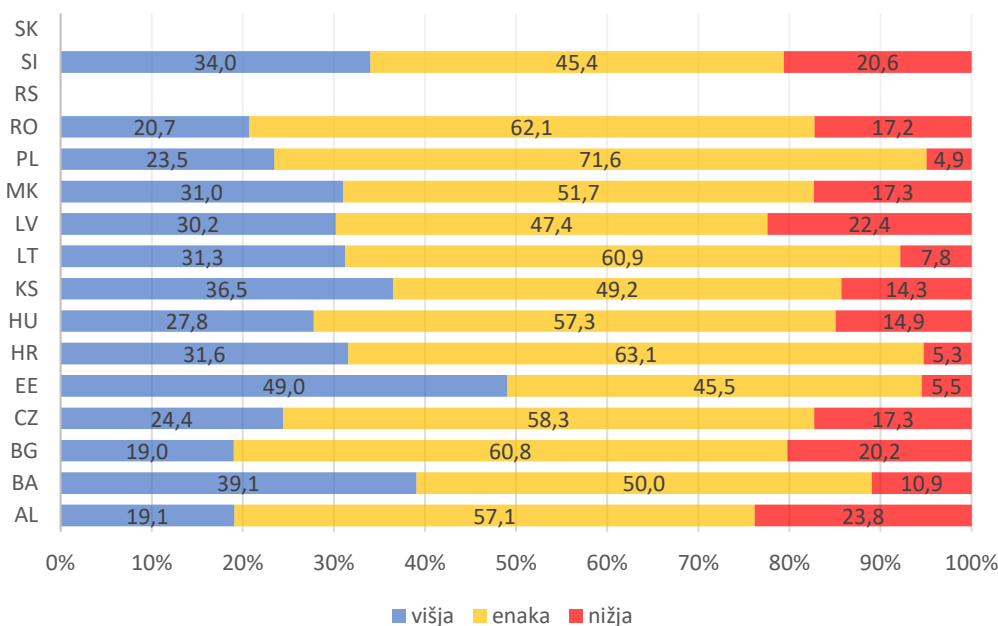
1.6. Kakšen bo po vašem mnenju poslovni položaj vašega podjetja v tem letu v primerjavi s prejšnjim letom?

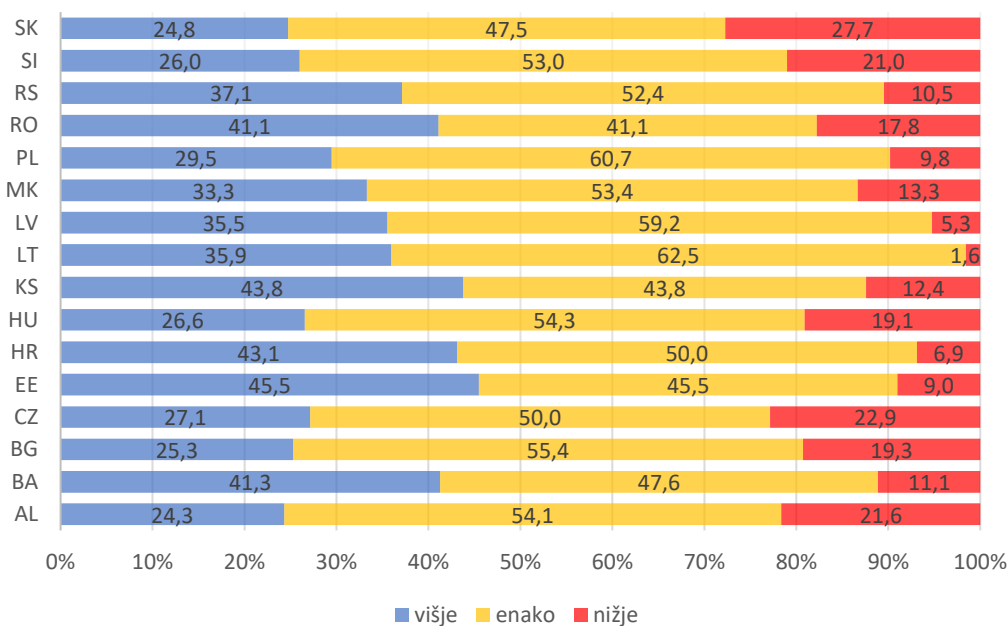
1.7. Kakšna bo po vašem mnenju skupna prodaja vašega podjetja v tem letu v primerjavi s prejšnjim?

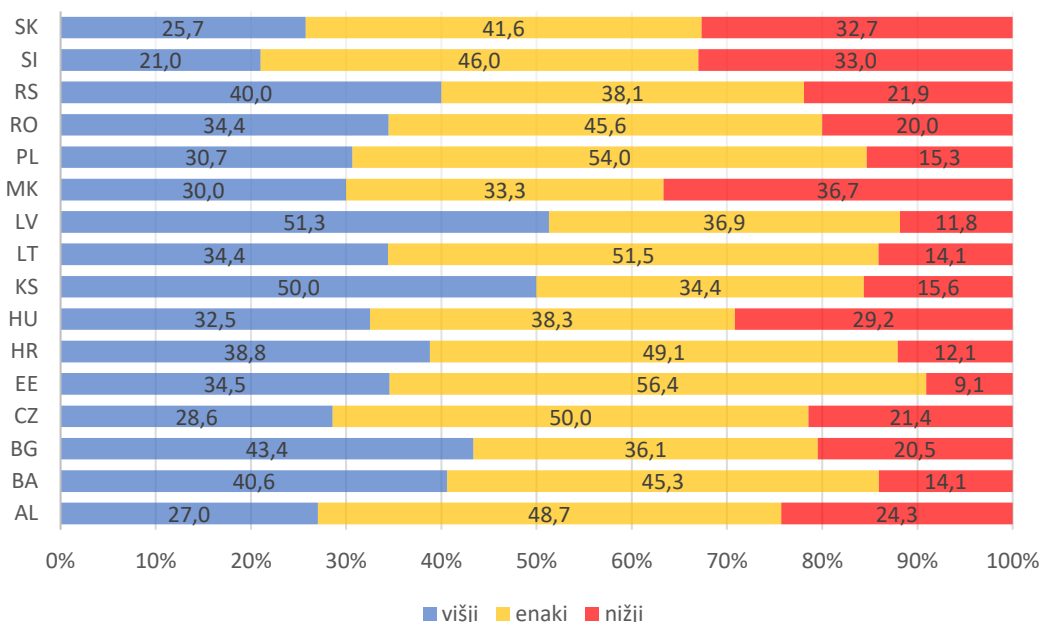
1.8. Kakšna bo po vašem mnenju prodaja od izvoza v vašem podjetju v tem letu v primerjavi s prejšnjim?

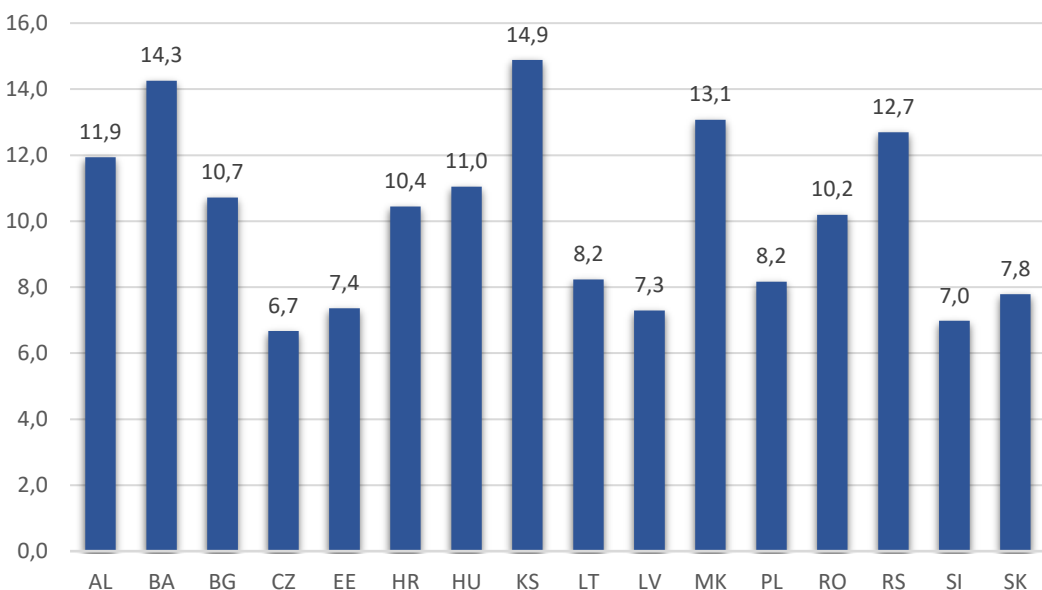
1.9. Kakšno bo število zaposlenih v vašem podjetju v tem letu v primerjavi s prejšnjim letom?

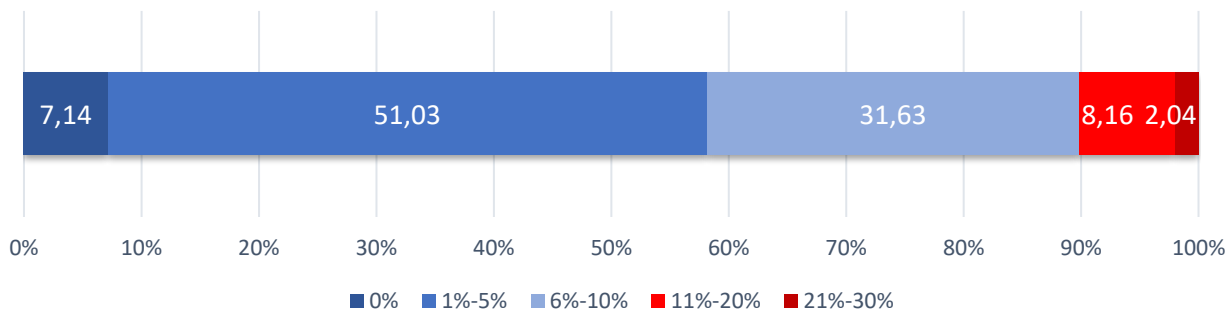
1.10. Kakšni bodo vaši odhodki za investicije v tem letu v primerjavi s prejšnjim?

1.11.1. Za koliko odstotkov se bodo v vašem podjetju predvidoma zvišali stroški za plače v tem letu (na zaposlenega)? (povprečne vrednosti držav srednje in vzhodne Evrope)

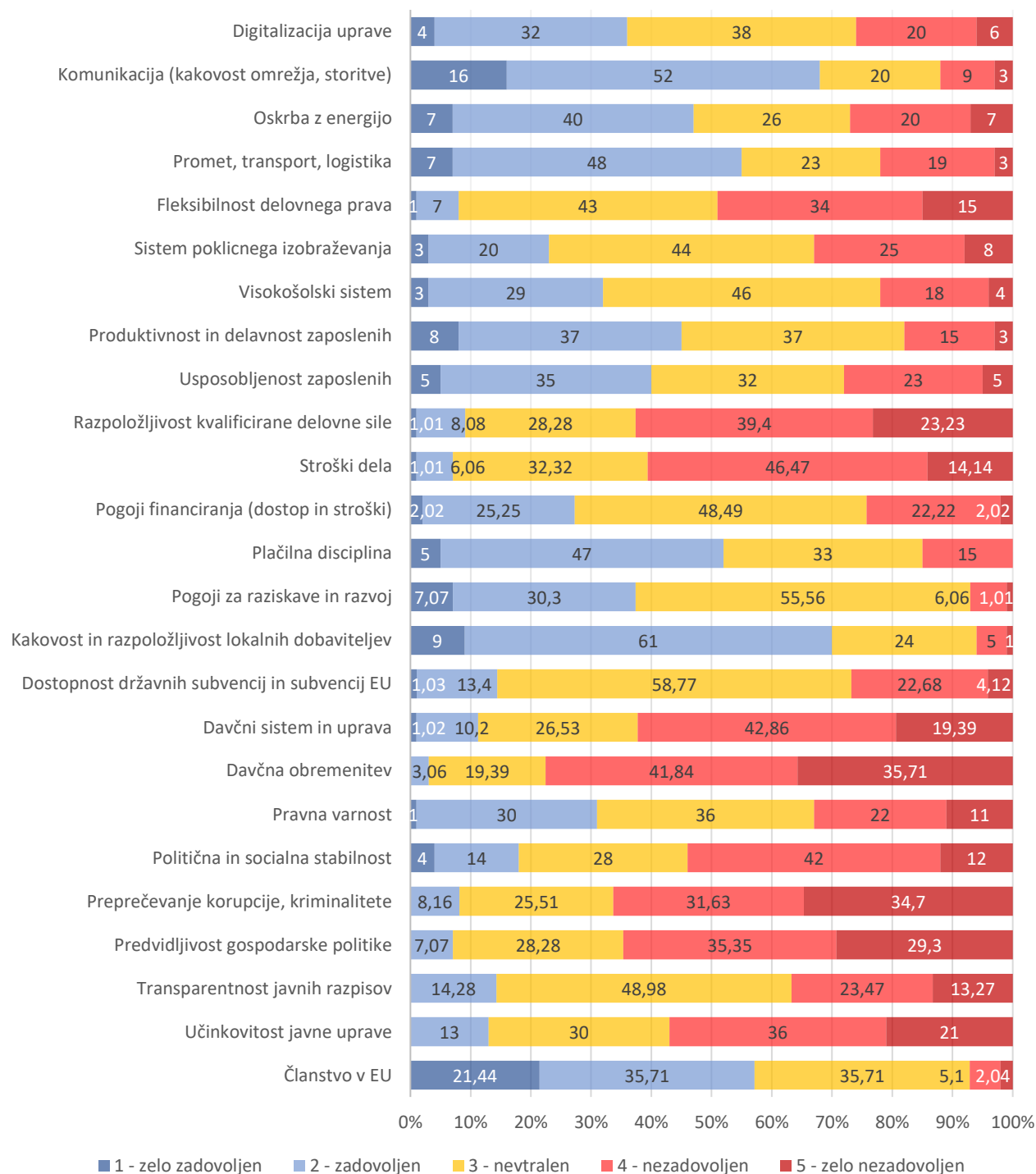

1.11.2. Za koliko odstotkov se bodo v vašem podjetju predvidoma zvišali
stroški za plače v tem letu (na zaposlenega)?

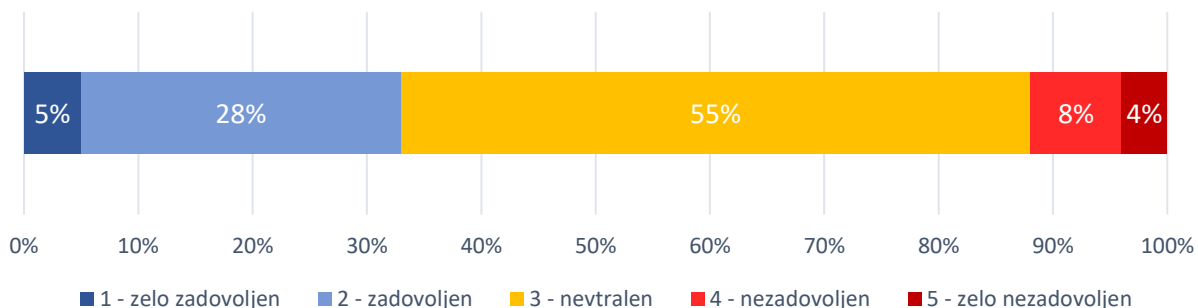

II. Lokacijski pogoji

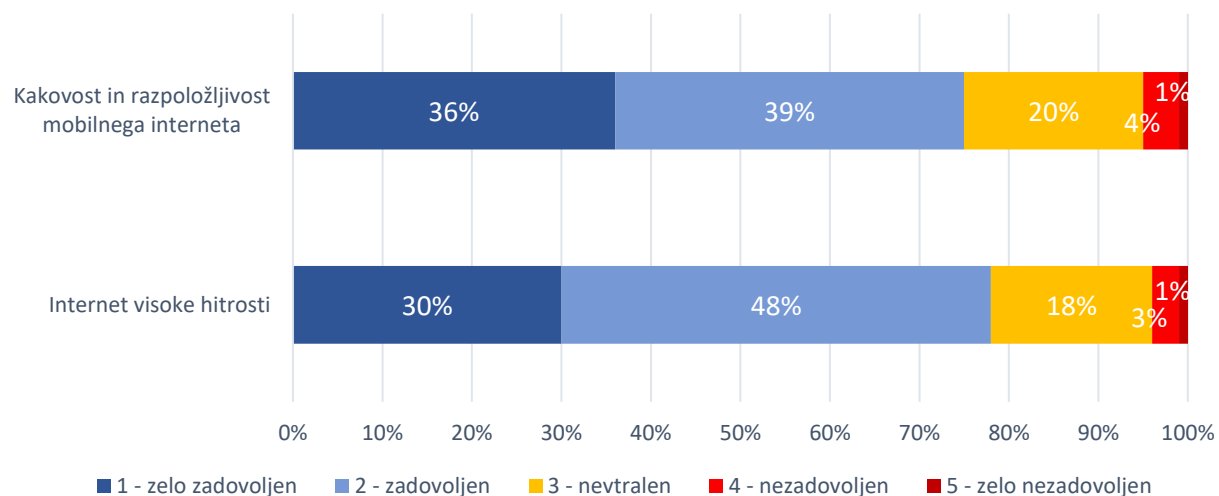
2.1. Kako ste zadovoljni s trenutno dejansko situacijo?

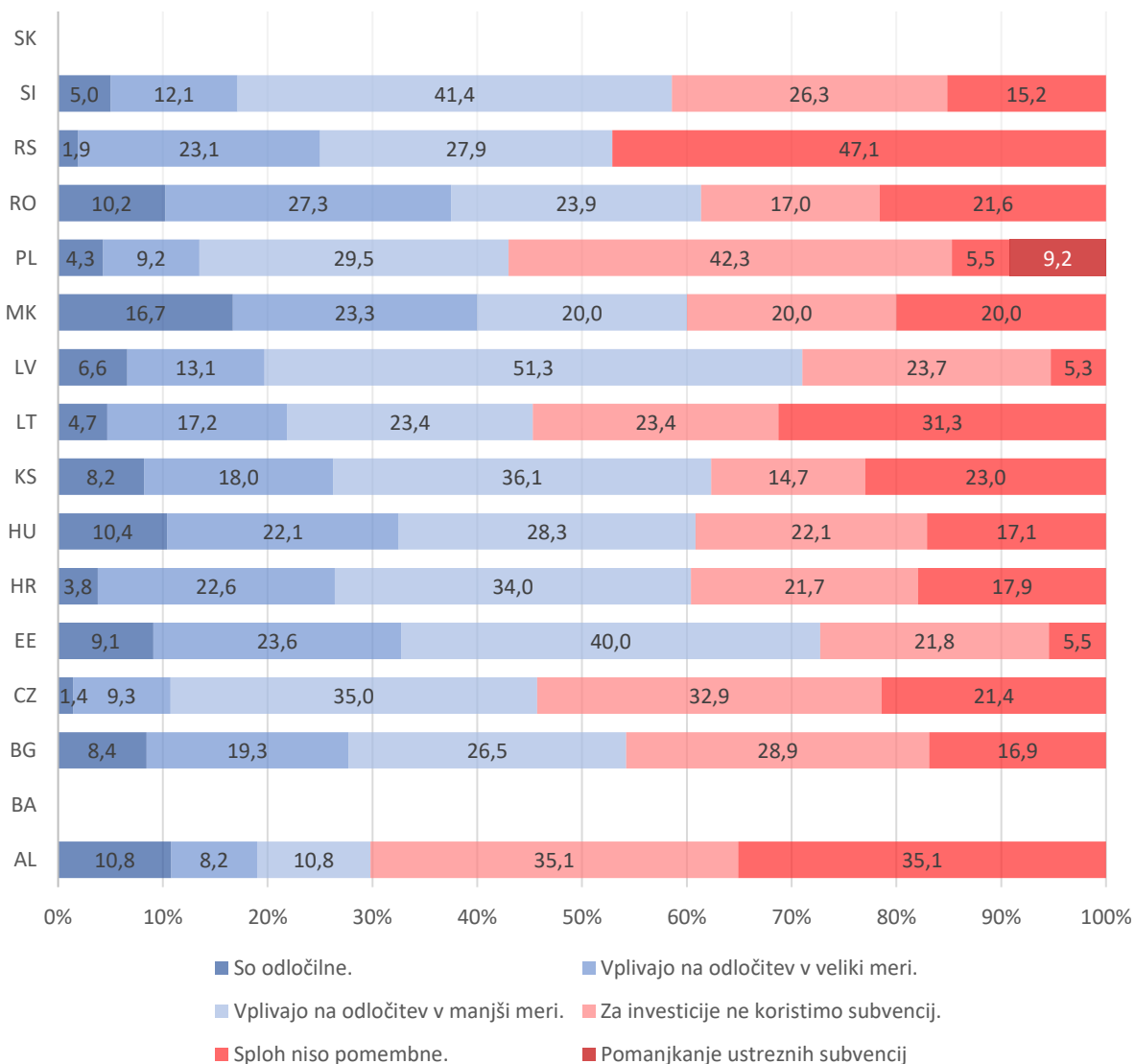
2.2. Kakovost lokacijskih pogojev - dostop do zelene energije

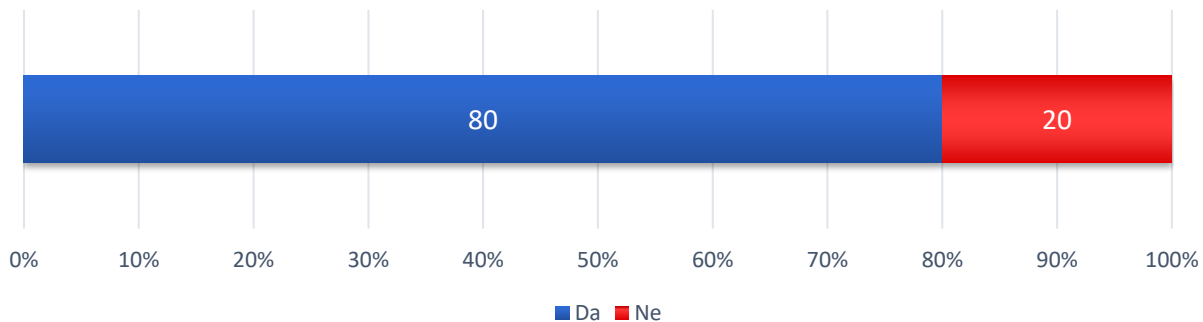
2.3. Kakovost internetnih povezav

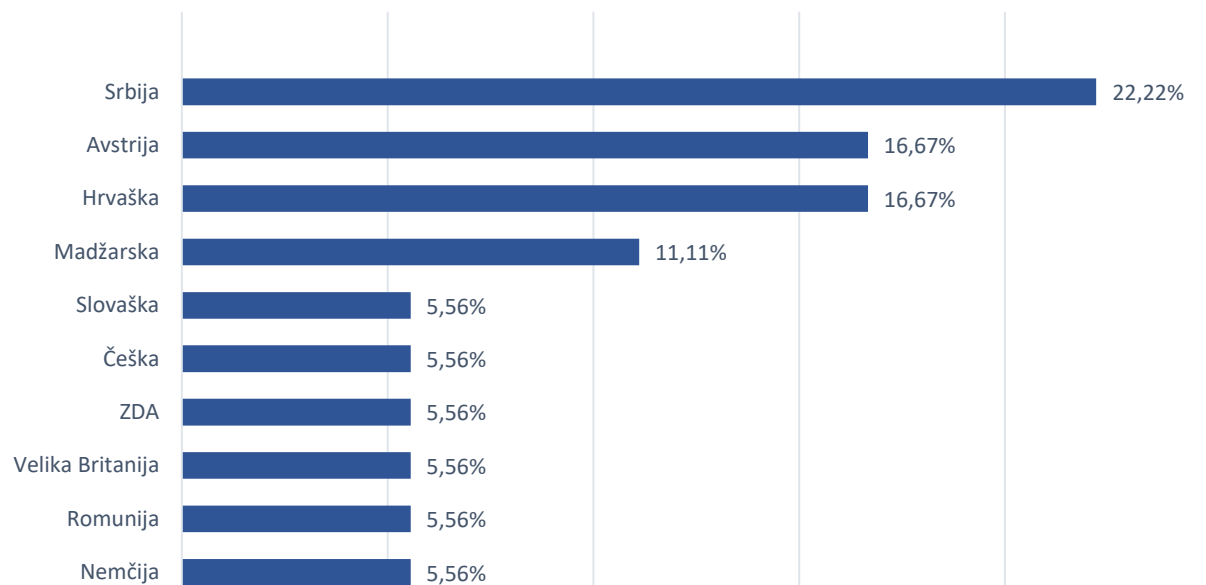
3.1. Kakšen vpliv imajo subvencije iz skladov (sredstva EU ali državne naložbene spodbude) na vaše odločitve glede investicij? (primerjava med državami srednje in vzhodne Evrope)

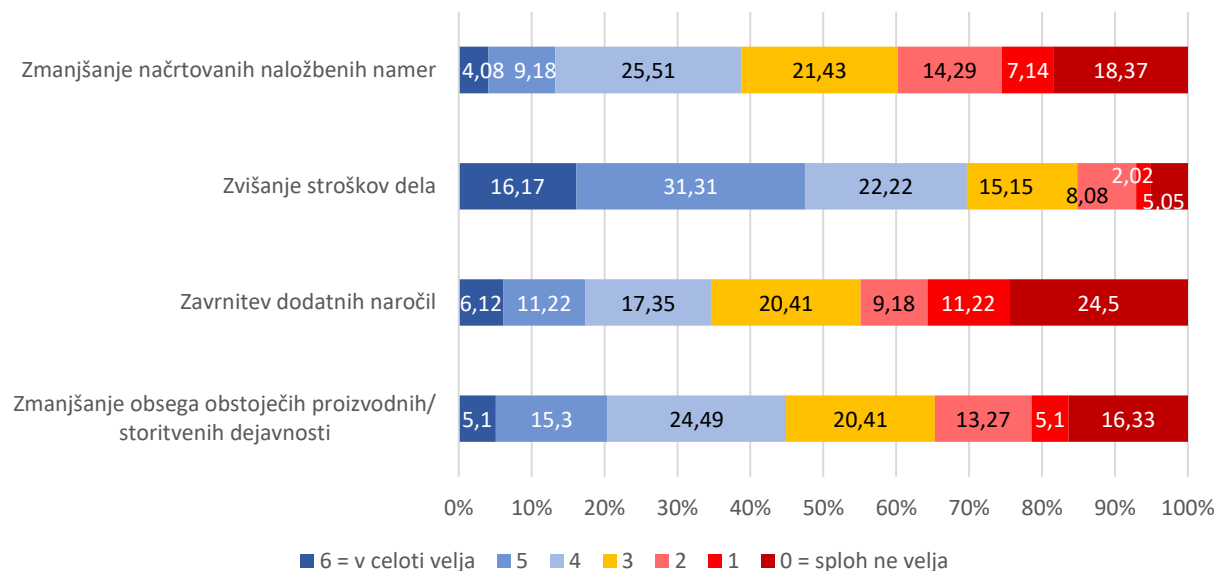
4.1. Ali bi danes za svoje investicije ponovno izbrali Slovenijo?

4.2. Če je vaš odgovor NE: Katero državo bi danes izbrali namesto Slovenije?

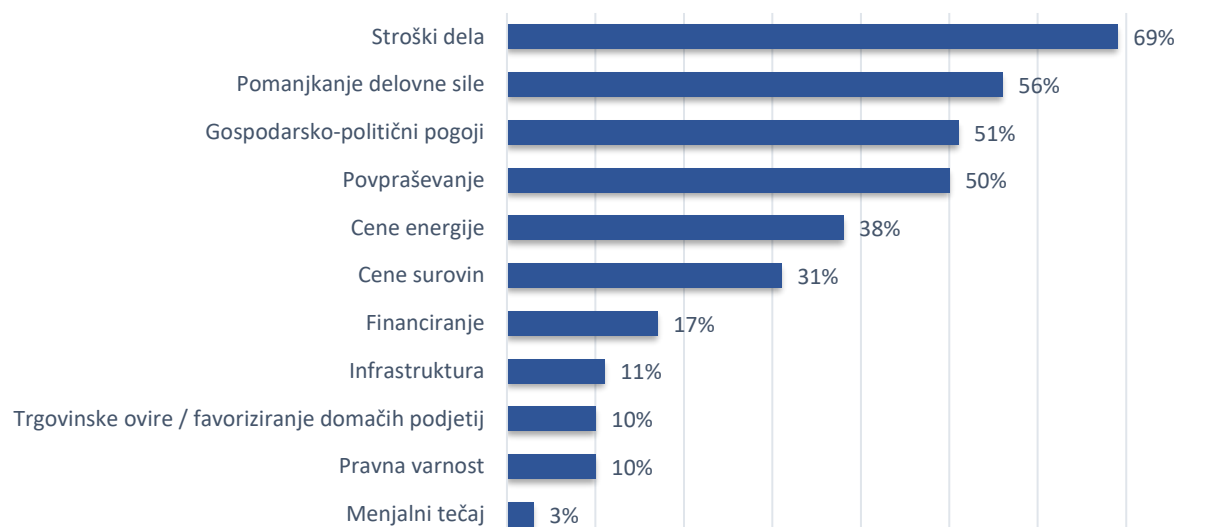
5. Kako pomanjkanje kvalificirane delovne sile vpliva na vaše podjetje?

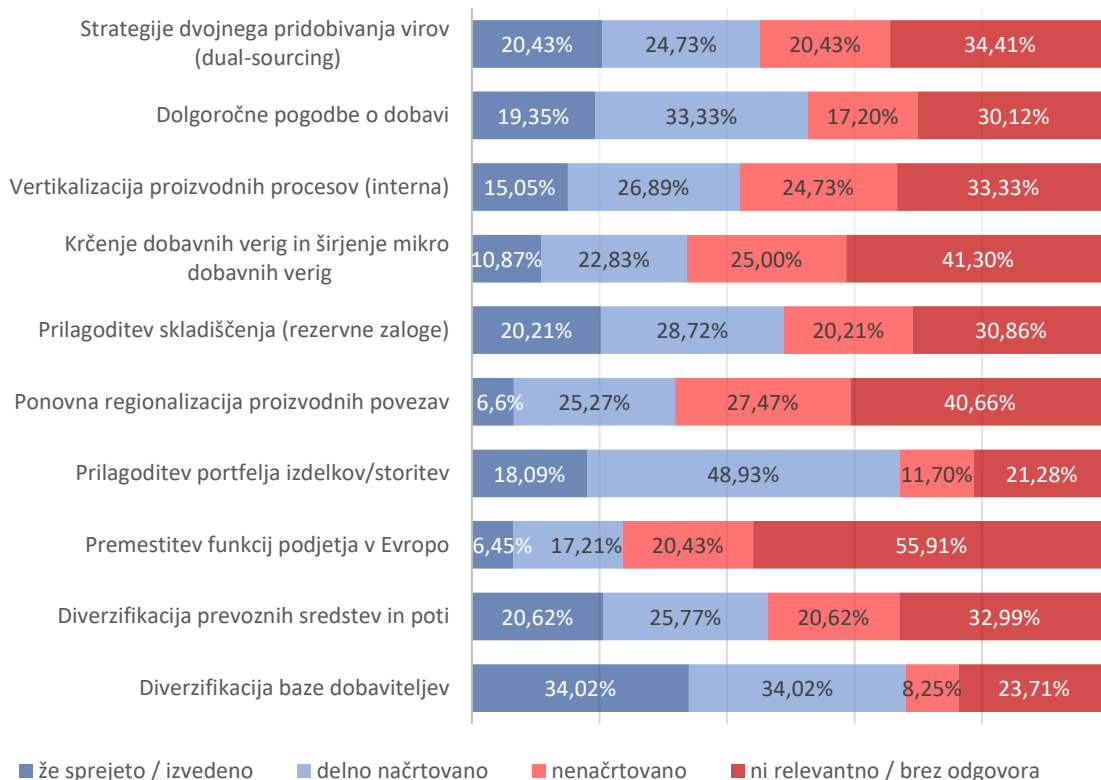
6. Katere ukrepe ste sprejeli ali jih nameravate kmalu sprejeti, da bi ublažili posledice pomanjkanja kvalificiranih delavcev?

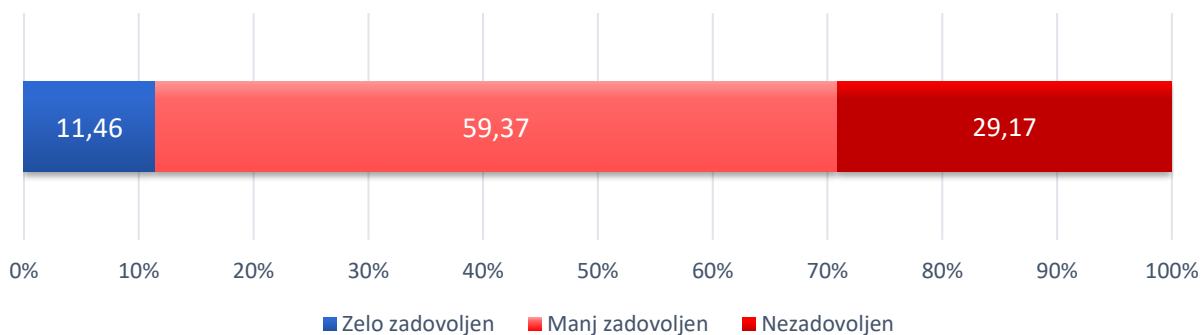
7. Kje vidite največja tveganja v gospodarskem razvoju vašega podjetja v naslednjih dvanajstih mesecih?

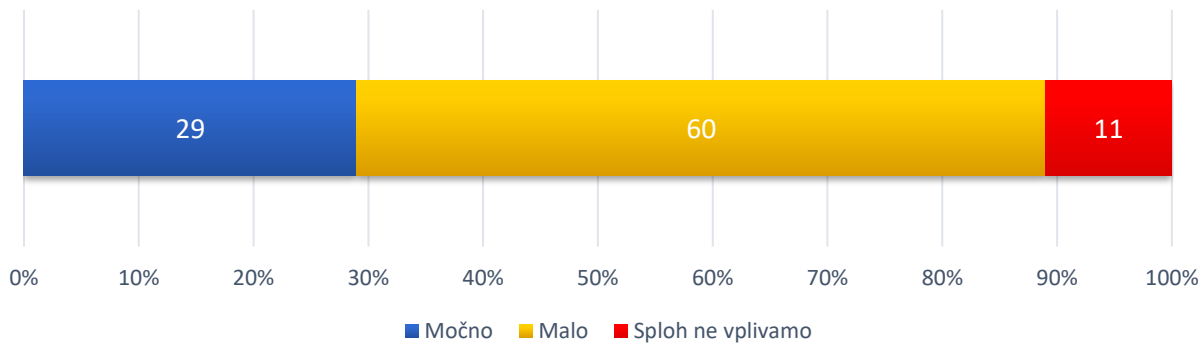
8. Katere strateške ukrepe sprejemate oz. ste sprejeli za trajno povečanje prilagodljivosti in varnosti oskrbe v dobavnih verigah vašega podjetja?

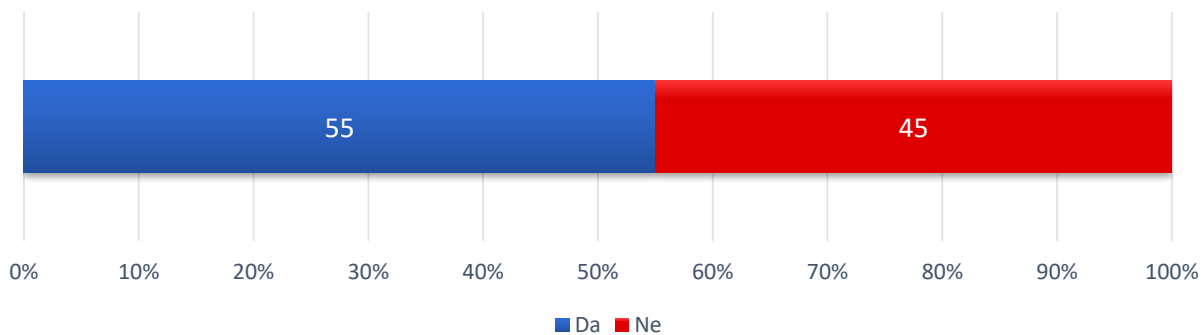
9. Kako ste zadovoljni z energetske strategijo Slovenije?

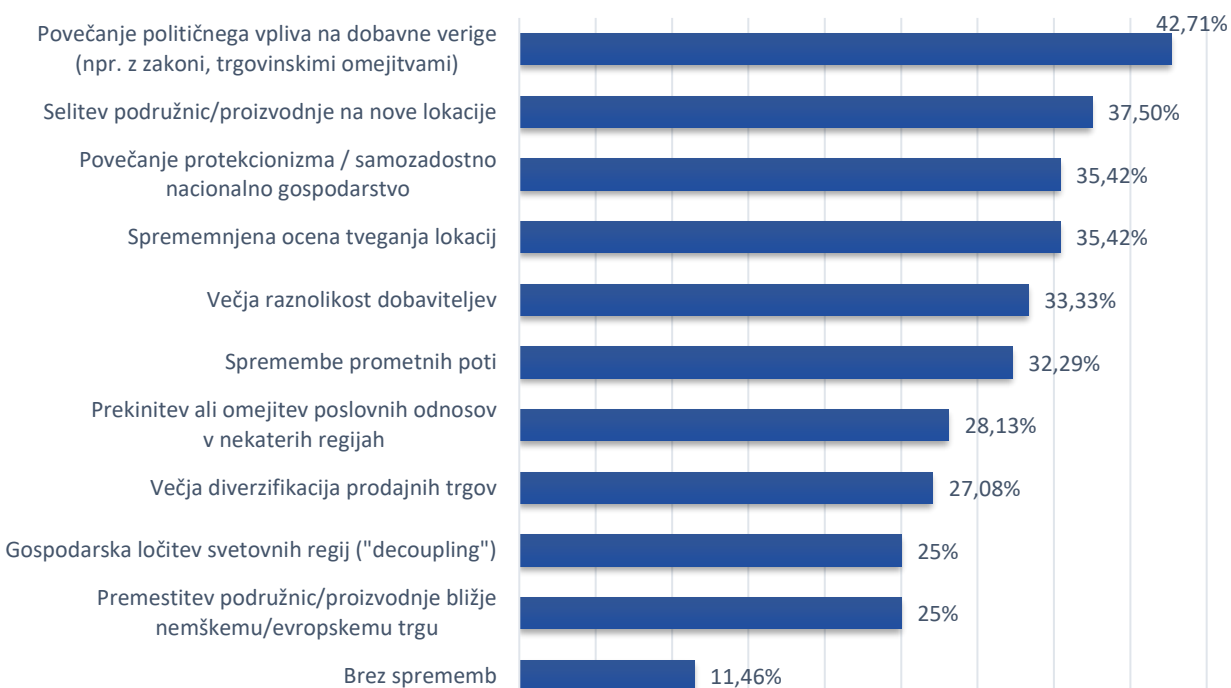
10. V kolikšni meri vplivate na stroške energije v vašem podjetju?

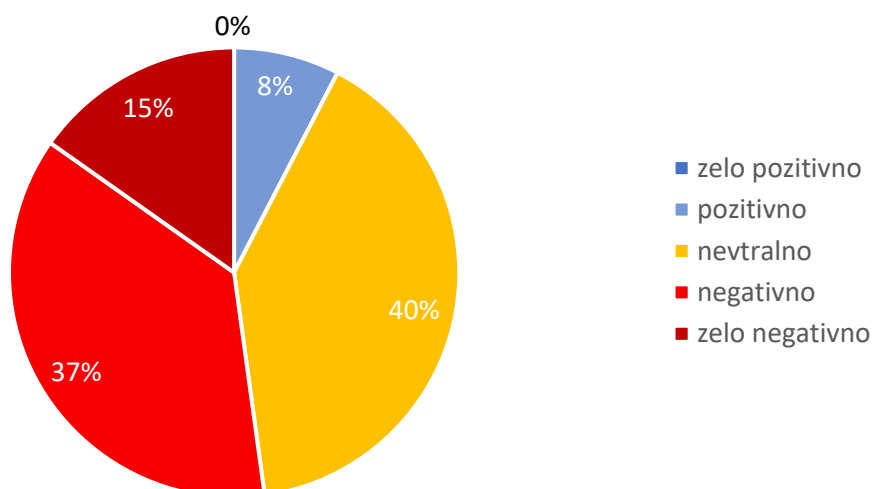
11. Ali v vašem podjetju načrtujete ukrepe za energetska samooskrbo?

12. Kakšne dolgoročne spremembe v mednarodni porazdelitvi dela pričakujete?

13. Kako ocenjujete ukrepe vlade v zvezi z okvirnimi pogoji za vlagatelje?

III. Razvrstitev lokacij držav srednje in vzhodne Evrope (primerjava)

Privlačnost držav srednje in vzhodne Evrope kot lokacije za naložbe

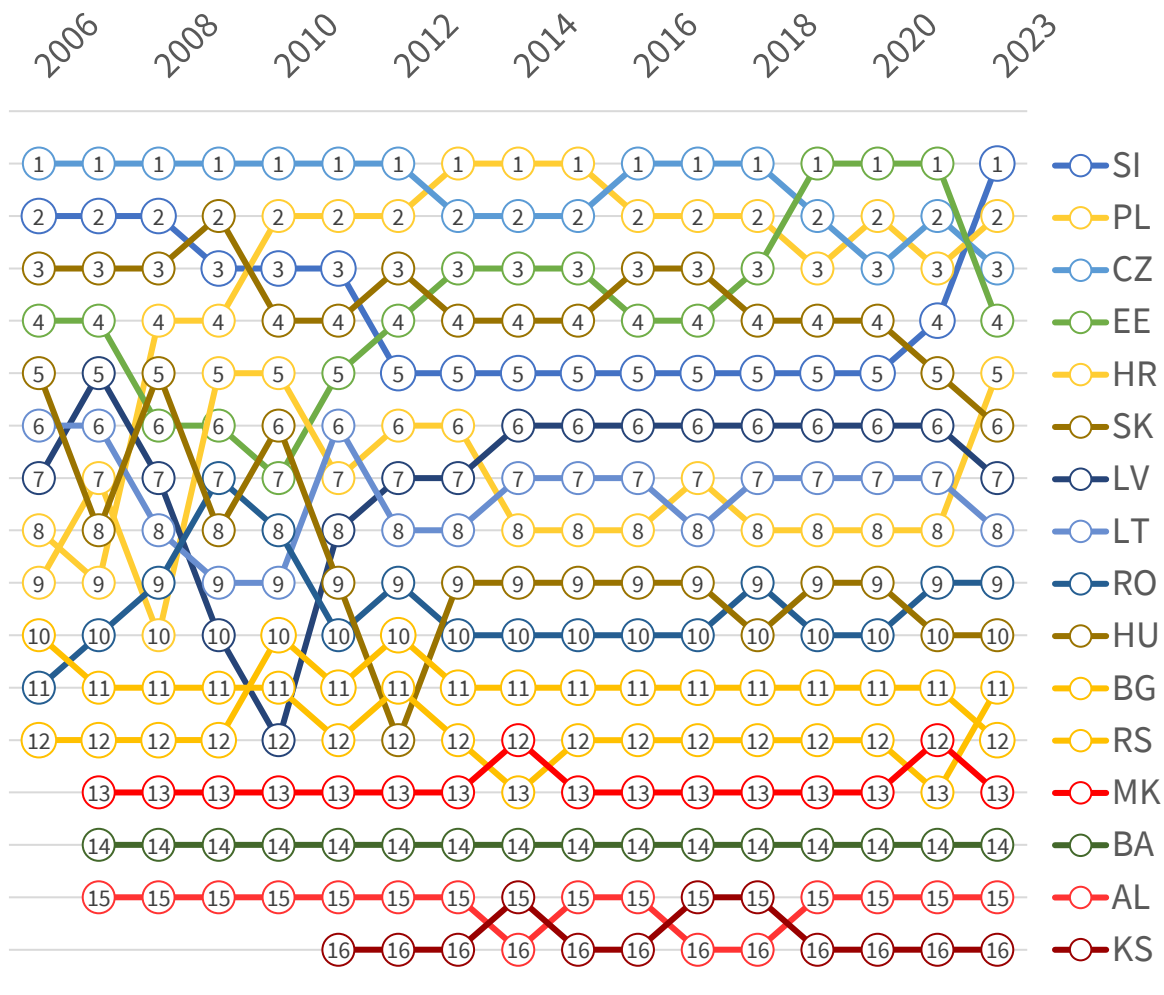

Tabela lokacijskih dejavnikov (razvrstitev držav srednje in vzhodne Evrope)

Razvrstitev		ponder (%)	AL	BA	BG	CZ	EE	HR	HU	KS	LT	LV	MK	PL	RO	RS	SI	SK
Skupno		100	15	10	8	5	1	xxx	7	4	2	6	14	3	12	9	11	13
Gospodarska politika	Skupno	25	15	13	12	5	1	7	9	6	2	4	16	3	8	11	10	14
	EU	3	14	12	6	8	1	7	10	13	2	9	xxx	3	5	xxx	11	4
	Javna uprava	4	14	10	9	8	1	13	4	5	2	7	16	3	12	6	15	11
	Javni razpisi	3	16	10	14	7	1	11	12	8	2	3	15	4	9	6	5	13
	Predvidljivost	4	13	9	10	7	1	8	11	6	2	4	12	5	14	3	15	16
	Korupcija	3	8	13	14	6	1	12	10	5	2	4	15	3	7	9	11	16
	Stabilnost	3	12	14	15	3	1	5	9	7	2	6	13	4	8	10	11	16
	Pravna varnost	5	14	13	11	3	1	9	10	7	2	4	16	5	8	12	6	15
Finance	Skupno	18	14	13	2	5	1	xxx	7	3	4	11	8	6	12	10	15	9
	Davčna obremenitev	7	13	14	2	6	1	xxx	5	3	4	10	8	7	12	9	15	11
	Davčni sistem	3	11	15	3	7	1	xxx	4	2	5	10	6	13	12	8	14	9
	Subvencije	4	15	11	9	5	1	xxx	13	8	2	4	12	3	10	7	6	14
	Financiranje	4	13	11	3	6	1	xxx	9	10	5	14	15	4	8	12	7	2
Gospodarsko okolje	Skupno	10	15	11	8	4	3	xxx	6	12	1	9	14	5	10	13	2	7
	Dobavitelji	4	15	7	10	3	4	xxx	5	11	1	9	13	12	8	14	2	6
	Raziskave in razvoj	4	15	13	8	5	1	xxx	6	12	2	11	14	4	10	7	3	9
	Plačilna disciplina	2	15	11	8	4	1	xxx	9	12	3	7	14	2	10	13	5	6
Trg dela	Skupno	32	15	5	9	11	1	xxx	8	3	2	6	10	4	13	7	12	14
	Stroški dela	7	14	2	3	9	6	xxx	13	1	5	4	8	12	10	7	15	11
	Delovna sila	7	12	6	9	15	2	xxx	8	4	3	5	11	1	10	7	13	14
	Usposobljenost	5	15	5	14	10	2	xxx	8	7	3	6	13	1	12	9	4	11
	Produktivnost	4	15	7	13	9	1	xxx	14	3	4	12	10	2	11	8	5	6
	Visokošolski sistem	3	13	11	15	5	1	xxx	8	3	2	9	12	4	10	7	6	14
	Poklicno šolanje	3	15	7	10	12	1	xxx	8	3	2	13	9	4	14	5	6	11
	Delovno pravo	3	9	7	12	13	2	xxx	4	3	1	5	8	6	11	10	15	14
Infrastruktura	Skupno	15	13	9	12	6	1	xxx	3	8	2	11	14	4	15	10	7	5
	Promet, logistika	5	14	9	11	6	1	xxx	3	7	4	12	13	2	15	8	5	10
	Oskrba z energijo	4	7	2	11	6	1	xxx	5	10	3	15	9	14	13	8	11	4
	Komunikacija	4	12	14	3	8	2	xxx	6	13	1	5	11	10	4	15	9	7
	Digitalizacija	2	8	12	11	13	1	xxx	5	6	2	3	15	4	14	7	9	10